কালিকা পুরাণ।

শ্রী[illegible]

অব-গোবা[illegible]।

দ্বিতীয় সংস্করণ।

প্রকাশক—

[illegible] আর্ট এণ্ড কোং

[illegible], [illegible] (আসাম)

[illegible] সন।

মূল্য [illegible] আনা মাত্র।

প্রকাশক :—

[illegible] [illegible] [illegible] এণ্ড কোং।

[illegible], [illegible]।

নিবেদক :—

শ্রী[illegible] [illegible] [illegible]।

[illegible] [illegible], [illegible]।

মুখ-বন্ধ।

[illegible]

শ্ৰীশ্ৰীকৃষ্ণায় নমঃ।

কালিকা পুৰাণ।

GOVERNMENT OF ASSAM.
Call No................
DISTRICT LIBRARY.

হৰ-গৌৰীৰ বিবাহ

নাৰায়ণং নমস্কৃত্য নৰঞ্চৈৱ নৰোত্তমং।
দেৱীং সৰস্বতী ব্যাসং ততো জয় মুদীৰয়েৎ॥

DISTRICT LIBRARY
(HEM BARUA COLLECTION
TEZPUR.

পদ।

বৈশম্পায়ন কহে জন্মেজয়ৰ আগত।
হৰ-গৌৰী বিবাহৰ কৈলা যেন মত॥
তাড়কাত হন্তে দেৱগণে ভৰ পাই।
ব্ৰহ্মাৰ আগত দুখ নিবেদিলা যাই॥১
তাড়কাই অমৰাৱতী কৰিলেক নষ্ট।
বাৰে বাৰে আমাসাক দিয়া আছে কষ্ট॥
হেন জানি বিধি কৰিওক প্ৰতিকাৰ।
যাতে নতু নষ্ট হোৱে সংসাৰ তোমাৰ॥২

ব্রহ্মায়ে বোলন্ত শুনিয়োক দেৱগণ।
সংসাৰত তাড়কাক মাৰে কোন জন॥
শিৱৰ বৰত বল পাবিল অশেষ।
সেহিসে কাৰণে সবে পাই আছো ক্লেশ।৩
শিৱৰ পুত্ৰৰ হাতে আছয় মৰণ।
হেন জানি লৈয়ো সবে শিৱৰ শৰণ॥
সমস্তে বৃত্তান্ত শিৱস্থানে কহিয়োক।
পুত্র জন্ম হোক শিৱে কন্যা বিবাহোক।৪
তেবেসে তাড়কা জান হন্তে যাইবে মৰি।
এহিসে কহিলো মই নিষ্ঠ নিষ্ঠ কৰি॥
কহিলো সমস্তে কথা আৰে তোমাসাত।
শীঘ্রে কহিয়োক যাই শিৱৰ আগত।৫
হেন শুনি দেৱগণে শিৱত কহিলা।
তান বাক্য শুনি শিৱে বচন বুলিলা॥
শুনা দেৱগণ মই কন্যা কৈত পাম।
নাই ভাই বন্ধু মোৰ কাহাক পঠাম॥৬
হেন জানি মই এৰি আছো গৃহবাস।
নকৰো বিবাহ মই থাকিবো উদাস॥
হেন শুনি দেৱগণে বোলে স্তুতি বাণী।
ব্রহ্মাৰ আদেশে প্রভু আসিয়াছো আমি॥৭

ভাল চাহি এক গুটি কন্যা বিবাহোক।
তিনিও লোকত অতি যশস্যা বহোক॥
ব্রহ্মার বচন শুনি মনে ভাবি চাই।
বোলন্ত দিওক এক কন্যা ভাল চাই॥৮
কৈত আছে ভাল কন্যা সুধিবা ব্রহ্মাত।
সুধি পুছি বুজিবাহা কহিবা আমাত॥
দেৱগণে বোলে প্রভু শুনিয়ো সম্প্রতি।
হৈমৱন্ত ঘরে কন্যা আছন্ত পার্ব্বতী॥৯
রূপে গুণে আনন্দিতা সিটো মহাধন্যা।
ব্রহ্মায়ে বোলন্ত বিবাহোক সেহি কন্যা॥
শুনি মহাদেৱে হাসি বুলিলন্ত বাণী।
বিবাহ করতৌ তেন্তে সেহি কন্যা খানি॥১০
তাত হন্তে হৈবে মোর পুত্র উপজিব॥
তেবেসে তাড়কাসুর বিনাশ হইব॥
শুনি রঙ্গে দেৱগণে করিলা বিদায়।
ব্রহ্মার আগত সবে কহিলন্ত যাই॥১১
শুনি ব্রহ্মা তেতিক্ষণে আনি নারদক।
সত্বরে যায়ো বাপু হেমৱন্ত ঘরক॥
সবারো বচন রাখি তাহার জীউক।
মহাবল মনে বিভা দিওক শিৱক॥১২

পিতৃব বচন শুনি নাবদ গৈলন্ত।
আকাশ গমনে গই পাইলা হেমবন্ত॥
ঘবত বহিলা ঋষিবাজে জান দিলা।
শুনি হেমবন্তে আসি আগ বাঢি নিলা॥১৩
আসনে বসায়া বাজা পাব ধুৱাইলন্ত।
সেহি পাদোদক বাজা শিবত লৈলন্ত॥
গন্ধপুষ্প ধূপ দিয়া ঋষিক পূজিলা।
হাসি হাসি গিবিবাজে ঋষিত পুছিলা॥১৪
কিবা প্রয়োজনে আসিয়াছা ঋষিবাজ।
নাবদে বোলন্ত শুনিয়োক গিবিবাজ॥
শুনিলো জন্মিল কন্যা তোমাব ঘবত।
ব্রহ্মাদেৱে কহিবাক পঠাইলা তোমাত॥১৫
বোলে যিটো কন্যা জন্মি আছয় ঘবত।
সেই কন্যা খানি বিহা দিয়োক শিবত॥
শুনি হেমবন্তে বুলিলন্ত ভাল ভাল।
শিব জগতব গুৰু জীব সর্ব্বকাল॥১৬
অলপ বয়স কন্যা আতি অল্প মতি।
তানে আতি শুচি মনে যাক মানে প্রীতি॥
যদি জীয়ে ভাল দেখে তাইব স্বামী ভাল।
অন্ন অঙ্গে বিভূষিত থাব সর্ব্বকাল॥১৭

মাথাত আছয় জটা গলে মুণ্ডমালা।
ত্ৰিশূল ডম্বৰু হাতে কটিত বাঘছাল॥
তেনয় লক্ষণ দেখি ভয় নকৰয়।
জানিবা শিৱত দিবো কহিলো নিশ্চয়॥১৮
তেন শুনি ঋষিৰাজে আশীৰ্ব্বাদ কৰি।
দেৱীৰ মন্দিৰে গৈলা তেতিক্ষণে চলি॥
বিৰল স্থানত গৈয়া দেৱীক দেখিলা।
বহুবাৰ কৰি ঋষিৰাজে প্ৰণামিলা।১৯
শুনিয়োক জগত জননী মহামায়া।
আমাসাক প্ৰতি কিছু কৰিয়োক দায়া॥
তুমি জগতৰ মায় জগত ঈশ্বৰী।
তুমি লক্ষ্মী সৰস্বতী তুমি জগন্ময়ী॥২০
তোমাৰ কটাক্ষে হোৱে জগত সংসাৰ।
এতেকে তোমাক কৰো শত নমস্কাৰ॥
ব্ৰহ্মাৰ আদেশে দেৱগণ আছে যত।
তোমাক বিবাহ দিবে হৰত সম্মত॥২১
হেন বাক্য শুনি দেৱী হাসি মুচুকাই।
ঋষিৰ আগত কথা কহিলা বুজাই॥
শুনা ঋষিৰাজ মই নোহো স্বতন্ত্ৰী।
পিতৃৰ অধীন মই বালিকা কুমাৰী॥২২

পিতৃ যদি দিব বুলি কৰিয়া আশ্রয় ।
ভজিবো শিৱক মই বুলিলো নিশ্চয় ॥
ব্ৰহ্মাৰ আগত তুমি জান দিয়া যাই ।
শিৱসে মোহোৰ স্বামী জানিবা নিশ্চয় ॥২৩
এহি বুলি মৌনভাৱ হইয়া ৰহিলা ।
মহাৰঙ্গে ঋষিবাক তেখনে চলিলা ॥
ব্ৰহ্মাৰ আগত ঋষিবাক্য কহিলন্ত ।
শুনিয়া ব্ৰহ্মাৰ মনে আনন্দ মিলন্ত ॥২৪
পুনৰপি ব্ৰহ্মা বোলে শুনিয়ো পুত্ৰাই ।
মহেশ্বৰ আগে তুমি কহিয়োক যাই ॥
শুনি ঋষিবাক তেতিক্ষণে চলি গৈলা ।
মহেশ্বৰ আগে সব বৃত্তান্ত কহিলা ॥২৫
ব্ৰহ্মাদেৱে তযুপাশে পঠাইলন্ত মোক ।
হেমন্তৰ কন্যা খানি বিবাহ কৰোক ॥
ৰূপে লক্ষ্মী সৰস্বতী নোহে সমসৰ ।
বদন প্ৰকাশে যেন শশী পূৰ্ণিমাৰ ॥২৬
তোমাৰে সে মনোমত হৈবে সিটো জীয়া
হেন জানি সেহি কন্যা কৰিয়োক বিয়া ॥
ভাল ভাল বুলি সবে প্ৰশংসা কৰিলা ।
নমস্কাৰ কৰি ঋষিবাক চলি গৈলা ॥২৭

পাছে নন্দী ভৃঙ্গীক যে মাতিয়া আনিলা।
ঠগিত কৰিয়া গুৱা-পান আনি দিলা॥
বোলে চলিয়োক দূত হেমন্তৰ ঠাই।
তাহান আগত কথা কহিয়োক যাই॥২৮
আমাক দিয়োক বিভা তাহান কন্যাক।
ব্ৰহ্মা আদি দেৱগণে প্ৰশংসয় যাক॥
শুনি নন্দী ভৃঙ্গী তেতিক্ষণে চলি গৈলা।
হেমন্তক দেখি দুয়ো প্ৰণাম কৰিলা॥২৯
গুৱাপান ঠগিখান আগ বঢ়াই দিলা।
মহাদেৱে কন্যা খোজে বুলিয়া কহিলা॥
হেমন্তে গুৱা-পান ভিতৰক নিলা।
মেনকাৰ আগে তাৰ কিছু আনি দিলা॥৩০
মেনকা বোলয় ইটো কৈৰ গুৱা-পান।
কোনে কন্যা খুজিবাক আসে মোৰ স্থান॥
বোলে গিৰিৰাজে কন্যা শিৱক দিয়ন্ত।
চাৰি দিন থাকে শিৱে বিভা কৰিয়ন্ত॥৩১
শুনিয়া মেনকা দেৱী শিহৰি উঠিল।
হেমন্তক নিন্দা বাণী বুলিবে লাগিল॥
নাজানাৰে তুমি মই কেনে জনী মাক।
আছোক পাবাক ভাত নাপায় মাতক॥৩২

সমস্তে জানয় মই যাক নোহো ভাল।
তোমাৰ সহিতে নিতে লাগে খৰিয়াল॥
ঐ আই মই কিবা শুনিলোহো কাণে।
দৰিদ্ৰ গোটাৰ সিটো ৰাখে গুৱা-পানে॥৩৩
ত্ৰিভুৱনমাজে সিটো জোঁৱাই নাপাই।
নাৰদঠাক দেই জীক দুই চখু খাই॥
এহি বুলি মেনকাই পিটিলা কপলা।
ছিৰাছিৰ হুই গৈল কটিৰ মেখলা॥৩৪
শুনিয়ো কুটিয়া বুঢ়া কিকাজ কৰিলি।
পাৰ্ব্বতী জীক তই জুইত পুৰি খালি॥
নাই খেতি বাতি সিটো সদা মাগি খায়।
শুনিয়াছো পগলাৰ ঘৰ বাৰী নাই॥৩৫
চাউল ভাতৰ তাৰ নাই ব্যাৱহাৰ।
সদায় কৰয় ভাঙ ধতুৰা আহাৰ॥
নাহিকয় সোণ ৰূপ বস্ত্ৰ নাহি ভাল।
ডিঙিত মুণ্ডৰ মালা কটিত বাঘছাল॥৩৬
নাহিকে মনুষ্য সঙ্গ ভূত প্ৰেতগণ।
শ্মশান শালাত নিতে কৰয় ভ্ৰমণ॥
নাহি তাৰ পিতল কাঁহৰ লোটা বাটি।
শুতিবাক নাহিকে তাহাৰ খাট পাটী॥৩৭

নাঙ্গঠা ভাঙ্গুৰা তাৰ নাহি লাজ কাজ।
নাঙ্গঠে অশিৱ সিটো আমাৰ সমাজ॥
মত্ত কামাতুৰ হুয়া আসিবেক খেদি।
পলাইবেক সুন্দৰী তাহাক লাগ নেদি॥৩৮
এহি বুলি মেনকাই কৰে তিৰস্কাৰ।
শুনি হেমন্ত ভৈলা বিশ্ৰুতি আকাৰ॥
মনত গুণন্ত মই কি কাম কৰিলো।
মেনকাক সুগুধিয়া জোঁৱাই কৰিলো॥৩৯
এহি বুলি উঠিলন্ত ৰাজা সমাজৰ।
খোস মোস কৰি যাই পশিলা ভিতৰ॥
দুৰ্ম্মনয়া চাৰি ৰাজা বসিলন্ত যাই।
মেনকায়ো আসিলা ৰাজাৰ সাৰি পাই॥৪০
মেনকাৰ শুনি ৰাজা অনেক কুবাক্য।
একো নামাতিয়া ৰাজা স্তম্ভিলা ৰৈলেক॥
মেনকা বোলয় শুনিযোক গিৰিৰাজ।
বৰ সুখি নপাইলাহা ত্ৰিভুবন মাজ॥৪১
কোনোবা তপস্বী তাৰ গাত্ৰে জটাজালী।
গুৱাপান আনি আছে কাঠৰ ঠগি পাৰি।
যেনক দৰিদ্ৰ পিতলৰ ঠগি নাই।
কেনমতে বিয়া দিবা মোৰ জীয়াই॥৪২

অক্ষুৰাত বিহা জীক নিদিবো সমূলি।
একে সাজে লাগে তাৰ ভাঙ্গ তিনি ভুলি॥
তিনি চাৰি পুৰা লাগে ধতুৰাৰ গুটি।
ইহাক শুনিবি মোৰ প্ৰাণ যায় ফুটি।৪৩
হৰি হৰি গিৰিৰাজ দুই চক্ষু খালা।
তপসী গোটক বৰ জোঁৱাই খুজি পালা॥
সমুদ্ৰত জাম্পা দিয়া কৰো বিষ পান।
যদি জীক দিব লাগে তপসীক দান॥৪৪
আকৌলোৱা জী মোৰ কান্দি ভাত খায়।
তাৰ খুৱা তাক দেখি মৰিব জবাই॥
কিমতে জিয়েক চেকি কিমতে জাবিব।
তাৰজ ভবী নেপাই শিৱই কিলায়ে যাবিব॥৪৫
কিমতে চালিব তাক কেহো শিশিকালে।
যেন দীন দৰিদ্ৰক তুমি জোঁৱাই পাইলে॥
ওচৰ চাপিলে সৰ্পে তুলিবেক ফেট।
তাতে মূৰ্চ্ছিবে গৌৰী জোঁৱাইৰ ভেট॥৪৬
এহিমতে মেনকাই কৰে হাহাকাৰ।
শুনি দেৱৰ্ষে হৈল বিজ্ঞান আকাৰ॥
বুলি মাতি মেনকাক কিছু শান্ত কৈলা।
লাহে লাহে বাক্য তাক বুজাইবে কৈলা॥৪৭

অনেক যুগুতি দেখাই বুলিবে লাগিলা ।
তথাপি মেনকা তাল মুখে নমাতিলা ॥
বুলিলন্ত জোঁৱাই যদি আসে আমি চাওঁ ।
তেবেসে দিবোক কন্যা যদি ভাল পাওঁ ।৪৮
সেহি বাক্য শুনি হেমৱন্তে রঙ্গ হৈলা ।
তেতিক্ষণে গৈয়া নন্দী ভৃঙ্গিত কহিলা ॥
আসোক জোঁৱাই দেখিবাক মন হৈল ।
শুনি নন্দী ভৃঙ্গি তেতিক্ষণে চলি গৈল ॥৪৯
কহিলা শিবর আগে নমস্কার করি ।
চলিবাক লাগে প্রভু হেমৱন্ত পুরী ॥
দেখিবাক লাগি তাসম্বার মন হৈলা ।
বিলম্ব নকরি প্রভু তৈকে লাগি চলা ॥৫০
শুনি মহারঙ্গে শিৱ উঠি তারক্ষণে ।
ভাল ভাল বুলি মাথা জোকারয় ঘণে ॥
বেতাল ভৈরবগণ আছয় যতেক ।
বীর সাজে কাচি পারি সবে চলিয়োক ॥৫১
এহি বুলি শিৱ সমস্তকে আদেশিলা ।
আপুনিও বীরকাচে কাচিবাক লৈলা ॥
বিভুতি আনিয়া সানিলন্ত শরীরত ।
তোকশির টোনাথান শোভয় গলত ॥৫২

কটিত বাঘর ছাল বান্ধিলন্ত টানি।
তহিতে শোভয় নবরত্নর কিঙ্কিণী॥
আপাদলম্বিত গলে লয়ে মুণ্ডমালা।
ককালত বান্ধে দীর্ঘ সর্পর মেখলা।৫৩
গলত গুলিয়া লৈলন্ত ফণী নাগরাজ।
পৃষ্ঠাত তুলিয়া বান্ধিলন্ত নাগ রাজ॥
কর্ণত কুণ্ডল দিলা সর্প মনোনীত।
আউল কাটিল সর্পকেশর মাজত।৫৪
টিকা মরগীয়া হৈল চান্দর বদন
ইন্দ্রজিত সর্প হৈল বাহুর ভূষণ॥
বনস্পতি সর্প হৈল কপালর ফোটি।
ললাট উপরে হৈল দিব্য মণিকোটি ৫৫
হাতর বলয়া হৈল ক্ষুদ্র নাগগণ।
রুদ্রাক্ষ স্বরূপ হৈল সর্প অগণন।
নকচুর হৈল তার হৃদয়ে সুন্দর।
শাকিনী নেপুর হৈলা জানিবা পায়র।৫৬
এই রূপে হৈলা সব সর্প অলঙ্কার।
অঙ্গে বিভূষিত তার অতি চমৎকার॥
মাথে সুরেশ্বরী গঙ্গা করন্ত প্রকাশ।
কপালত অর্দ্ধচন্দ্র করন্ত বিকাশ।৫৭

ত্রিশূল ডম্বরু শোভা করে চারি হাতে।
পিনাক ধনুক বরাভয় যে ভঙ্গিতে॥
স্ফটিক পর্ব্বত যেন কাজলের কোটি।
কণ্ঠেত প্রকাশে বিষ নামে কালকূট॥৫৮
বৃষভক শিঙ্গা শিঙ্গা বহু অলঙ্কার।
গলে শোভে সর্পময় মুকুতার হার॥
স্বর্ণের ঘণ্টা চয় অবিরত গলত।
ঝণঝুন বায় করে নূপুর পায়েত।৫৯
পিঠেত তুলিয়া তার গালিচা বান্ধিলা।
নানা অস্ত্র শস্ত্র আনি তথিতে বান্ধিলা॥
এইমতে বৃষভক সজ্জাই আনি দিলা।
আগে পাছে যাই ভূত যোগান ধরিলা॥৬০
আকাশেত দেবগণে পুষ্প বৃষ্টি করে।
মহা ভয়ঙ্কর বেশ ধরিলা শঙ্করে॥
অনন্তরে শিবে পাইলা হেমন্ত বাক্য।
আসিলন্ত জোঁয়াই জানিলন্ত শিবিবাক্য॥৬১
পুছিলন্ত বাক্য পাছে বিধি ব্যবহারে॥
পুনা অন্তে দশরত কৈলা বারে বারে॥
তুনা সভাসদ উঠো কিনো অলঙ্কৃত।
জগত্র গুরু শিব তার হেন রূপ॥৬২

অভেদ শৰীৰ হোৱে ব্ৰহ্মা বিষ্ণু হৰ।
তথাপিও ভিন্ন তাক কৰে অজ্ঞানৰ॥
সৃজন পালন আৰো সংহাৰ কাৰণ।
ভিন্ন ৰূপে প্ৰকাশন্ত হুয়া ভিন্ন ভিন্ন।৬৩
তেন জানি সৰ্ব্বজনে অন্ত কাৰ্য্য এৰি।
শিৱ বিষ্ণু বুলি সবে বোলা হৰি হৰি॥

* * *

ঝুনা।

মেনকা আসিয়া জোঁৱাইক দেখি।
বিস্ময় মানিয়া মুদিলা আখি॥
দেখিলো কিনো আতি অদভুত।
মনুষ্য আকাৰ পিশাচ গোট।৬৪
এহি বুলি দেবী ভিতৰে গৈলা।
জোঁৱাই শিৱক নিন্দিবে লৈলা॥
আইবে আই মই কিবা দেখিলো।
জোঁৱাইক দেখিবে তবধ ভৈলো॥৬৫
যেনে শুনিছিলো তেনেহো তেনে।
এহেন জোঁৱাই বুলিব কোনে॥

আইৰে আই মই কি কাম কৰিলো।
পাৰ্ব্বতী জীক জুইতে পুৰি থালো।৬৬
কি কৰিবো মই কিবা উপায়।
ৰাক্ষসৰ সঙ্গে নাথাকো ময়।
এৰিলোহো ঘৰ এৰিলো পৈ।
ফুৰিবোহো মাত্ৰ বাতুল হই।৬৭
পই হন্তে মোৰ নাহিক সুখ।
নেওচা কেওচা নাচাওঁ তাৰ মুখ।
পাৰ্ব্বতী জীয়াইৰ নতেল ঘৰ।
বাপেকে আনিছে কুঠীয়া বৰ।৬৮
এনে পিশাচৰে ঘৰ নহয়।
কিমতে থাকিব সাপসৰ লই।
মাজানি যৰত নাই কাপোৰ।
সিহেতু লৰত সাপৰ মেৰ।৬৯
নাহিকে ৰবে ছুৰিয়া জাল।
সিকাৰণে পিন্ধে বাঘৰ ছাল।
নাহি একো কণ সোণৰ মাল।
সিহেতু পিন্ধিছে মুণ্ডৰ মাল।৭০
নাহিকে ঘোৰা হাতী একো যান।
বৃষভত উঠি আসে ই থান।

দেখিয়েই চিনিলো দরিদ্র চিন।
স্বভাব দেখিয়া লাগয় ঘিন।৭১
কিমতে ওচর চাপিবে আই।
কেঁটা সাপে জানো মারিবে খাই ॥
শাখিনী সাপে মেলিবে ঝেট।
ওচর চাপিতেই মারিব খেট।৭২
কিমতে লেখাই পাকিব ভাত।
কিমতে লৈবে বাঘছাল গাত ॥
বাঘছাল দেখে গাত বিন্ধিব।
কিমতে গলত সর্প বান্ধিব।৭৩
কেনয় দরিদ্রক দিলে জীক।
কথা হেমবন্ত জীৱন ধিক্ ॥
হেমবন্ত বাঞ্ছা নাবর কিক।
হেন জোঁৱাই পালা খিক খিক।৭৪
এহি রূপে বহু বিকর্ষনা করি।
হেমবন্তক ভৎসে মেনকা সুন্দরী।
বর্ণিবে লাগিল অনেক ভাবে।
নবৈকলো পর বিস্তরক হবে।৭৫
তথা সর্ব্বজন শিবর চরিত্র।
জগতকে দিলৌ করে পবিত্র ॥

জানিবা কলিত নামেসে সাৰ।
হৰি হৰি বুলি তৰা সংসাৰ।৭৬

দুলড়ী।

হৰি হৰি বিধি, নকৰিলা সিদ্ধি,
মোহোৰ মন বাঞ্ছিত।
পাৰ্ব্বতীৰ যোগ্য, বৰক নিদিয়া,
সপিলা কাল মুখত।৭৭
ইটো মিছা বাপ, যেন ঢোৰা সাপ,
নাহিকে মনত তাপ।
দশ মাস গৰ্ভ, তাৰক বহিলা,
সহি পাঁও যত তাপ।৭৮
অকাৰণে তোক, দুখ কৰি মাই,
দুখিলো পাৰ্ব্বতী আই।
ইসব দুখক, সুমৰতে মোক,
শোকে প্ৰাণ দুটি যাই।৭৯
দুৰ্ব্বল গাতে, তুমি থাকা আই
ভাগীৰথে চাকৰ ধৰে।

সুবর্ণ কঙ্কন, হাতেত অঙ্গদ,
কণ্ঠে সাত সরি জলে ॥৮০
মকর কুণ্ডল, করে ঝল মল,
পায়েত নুপুর জলে।
দশ আঙ্গুলিত সোণার আঙ্গুঠি,
হীরা গলপতা গলে ॥৮১
হেন সব দ্রব্য, পরিহরি আইল,
বহু দুখ পায়া তাত।
আর দ্রব্য তার, নাহিকে গৃহস্থ,
বাঘছাল মাত্র গাত ॥৮২
নাহি ধন ধান, ভাঙ্গ বড় খায়,
তার ধুতুরার চাস।
আর জবা চন্দা, আছে তলা ফুল,
আক ভাল পুষ্প তার ॥৮৩
আমনি সম্বল, মাত্র আছে বলদ,
অন্য কিছু বস্তু নাই।
খাইবার কিছু, নাই চিড়া-পিঠা,
সদাই ভাঙ্গকে খাই ॥৮৪
চাউল অভাব, নাই ব্যঞ্জন,
ভাতকে খুজিয়া খাই।

তাঙ্গ খুটিবাক, নপাৰয় যদি,
মাৰিবে তাঙ্গে কোবাই ॥৮৫
ইসব দুখক, সুমৰিয়া মোৰ,
শোক শেলে প্ৰাণ যাই।
বিলাপ কৰিয়া, কান্দন্তে কান্দন্তে,
চৈতন্ত বিস্মৃতি প্ৰায় ॥৮৬
দেখি সখী-দাসী, সবে চাপি ধৰি;
দাসীগণ আছে যত।
সবে নানা ভাবে, অনেক প্ৰকাৰে,
বুজাবয় মেনকাক ॥৮৭
শুনিয়া মেনকা, মাৰিলা কোকোবা,
সবাকো বুলিলা বাণী।
কাহাকো কথাক, শুশুনয় দেবী,
নাখায়ন্ত ভাত পানী ॥৮৮
সবাকো দুখক, দেখিয়া পাৰ্ব্বতী,
মনত অসুখ অতি।
ভাবি চিন্তি মনে, মোহোৰ নিমিত্তে,
আছে আহি কান্দি-কাটি ॥৮৯
এনিমিত্তে ভাবি, আসিলন্ত চাপি,
জ্যোতিৰূপে [illegible] ছবি।

প্ৰণাম কৰিয়া, কহিবে লাগিলা,
দুই চৰণত ধৰি ।১০

পদ।

বৈশম্পায়ন বদতি শুনিও জন্মেজয়।
মায়ৰ চৰণ ধৰি পাৰ্ব্বতী বোলয়।
শুনিয়োক মাৰ তুমি সবাতো বিদিত।
মোহোৰ নিমিত্তে শোক কৰা অনুচিত ।১১
কন্যা হৈলে দিব লাগে চাই যোগ্য বৰ।
পুত্ৰ হৈলে পৰ কন্যা আনিবেক ঘৰ।
অবশ্যে আমাক পিতা পৰে দিবে দান।
বেদৰ নিয়ম এই বিধিৰ নিৰ্ম্মাণ ।১২
হেন জানি আই তুমি পৰিহৰা শোক।
যৈতে পিতা দিব মোকে তৈতে দিয়া মোক।
যিটো পূৰ্ব্বে লিখা আছে মোৰ কপালত।
সেই হৈব যদি পিতা বাধয়ো তাহাত ।১৩
হেন জানি আই তুমি নকৰিবা শোক।
যাক মোৰ ভাগ্যে আছে পাইবো তাহাক।

মোহোৰ নিমিত্তে আই শোক পৰিহৰা।
তেন জানি আই তুমি মন কষ্ট এৰা ॥১৪
পাৰ্ব্বতীৰ কথা শুনি মেনকা সুন্দৰী।
সমস্ত শৰীৰ তান আসিল শিহৰি॥
জানিলোহো আই তোৰ মনৰ বাঞ্চিত।
দৰা দেখি আই তোৰ উম্মাৰণ চিত্ত ॥১৫
বাক তই যাইবি দেখিবোহো তোৰ মুখ।
তাক পুন্দা টাকোনেৰে ভাজিবেক মুখ॥
মাসেকত এক সাজ নপাইবি ভাত।
সাপক পিন্ধিবি বাঘ ছাল লৈবি গাত ॥১৬
মই হিয়া ধাকুৰোহো সবে অকাৰণ।
পগলাক দেখিয়া তোৰ বৰ গৈছে মন॥
ভজুৰাক দেখিয়া তোহোৰ গৈল ইচ্ছা।
মই যে বেজাৰ কৰো সবে কথা মিছা ॥১৭
তেন বাক্য যেতিক্ষণে পাৰ্ব্বতী শুনিল।
লাজ পাই তেতিক্ষণে ভিতৰ পশিল॥
ভিতৰৰ কথা আৰে এহিমানে থও।
বাহিৰৰ কথা যত শুনা তাকে কওঁ ॥১৮
পাত অৰ্ঘ দিয়া ৰাজা শিৱক পুজিল।
ৰাজাৰ ভক্তিত শিৱ আনন্দিত হৈল॥

হাসি হাসি শিৱে পাছে ৰাজাত পুছিলা।
বিবাহৰ দিন বাৰ কিবা স্থিৰ কৈলা ॥৯৯
আৰু কিবা দ্ৰব্য লাগিবেক বিবাহত।
তাহাৰ স্থিৰতা কৰি কহিও আমাত।
হেমন্তে বোলে প্ৰভু নাগিকে উপাই।
আছন্ত মেনকা দেৱী শোকতে শুকাই ॥১০০
তোমাৰ ৰূপক দেখি আছন্ত ভয়ত।
মাতিলেও মোক ভাল মুখে নেদে মাত॥
হেন জানি আজি প্ৰভু ৰহিও ইঠাই।
মেনকাক চাওঁ মই বৰাই বুজাই ॥১০১
বিবাহ দিয়ন্ত যদি মেনকাই জীক।
দেখিয়া কৰিয়া দিম বন্ধ বাৰি ঠিক॥
এহি বুলি পাছে ৰাজা উঠি সমাজৰ।
মনে গুণি চিন্তি গই পশিলা ভিতৰ ॥১০২
ওচৰ চাপিয়া ৰাজা লগাইলেক মাত।
মেনকাৰ গাৱে পৰে যেন বজ্ৰপাত॥
জানিয়াকো বাপে জীয়ে যিবা লাগে কথা।
হেন বুলি হেমন্তক মাৰিলা ঠোকোৰা ॥১০৩
তুমিও পাইলা বুধি পগলা জোৱাই।
জীয়েও থাকন্ত মনে আছে বাট চাই॥

বাপে জীয়ে আলচিয়া কৰা যেই ইচ্ছা ।
মই হিয়া থাকুৰোহো অকাৰণ মিছা ॥১০৪
হেমৱন্তে বোলে সতী কোৱা অকাৰণ ।
ঈশ্বৰক কৰা তুমি মনুষ্যৰ জ্ঞান ॥
ব্ৰহ্মা বিষ্ণু মহেশ্বৰ তিনি অৱতাৰ ।
হৰিবাক লাগি পৃথিৱীৰ মহাভাৰ ।১০৫
ব্ৰহ্মাই সৃজন কৰে বিষ্ণুৱে পালয় ।
ৰুদ্ৰ ৰূপ ধৰি শিৱে সংহাৰ কৰয় ॥
হেন ঈশ্বৰক কৰা মনুষ্যৰ জ্ঞান ।
নাহিকয় ছুক্তা তিৰি তোমাৰ সমান ।১০৬
এহিৰূপে হেমৱন্ত অনেক বুজিলা ।
শুনি তান বাক্য মেনকাৰ জ্ঞান হৈলা ॥
বুজিলাহা যদি স্বামী কহিলা স্বৰূপ ।
দেখিবাক ইচ্ছা তান কোন নিজ ৰূপ ॥১০৭
যদিহে আমাক নিজ ৰূপ দৰশাই ।
তেবে দিবো মোৰ কন্যা কহিলো নিশ্চয় ॥
শুনি হেমৱন্তে শিৱ পাশে চলি যাই ।
মেনকাৰ কথা সব কহিলা বুজাই ॥১০৮
বুজিলন্ত হৰে শাক্ত আমোক ইঠাই ।
নিজৰূপ মোৰ তেবে দিবোহো দেখাই ॥

শুনি হেমৱন্ত ৰাজা গৈয়া বাহিৰক।
ধীৰে ধীৰে উপস্থিত হৰৰ পাশক ॥১০৯
কহিলন্ত ৰাজা গৈয়া সমস্তৰে আগে।
ধৰিওক নিজ ৰূপ দেখিবাক লাগে॥
শুনি চলি গৈলা যত ভিতৰৰ লোক।
মেনকাও চলি যান্ত প্ৰবোধি মনক ॥১১০
বুলিয়া আছয় আগে কুবাক্য বচন।
ভয় লাজে সঙ্কুচিয়া কৰন্ত গমন॥
সেহি সময়তে হৰে পূৰ্ব্বৰূপ এৰি।
ভৈলা তেতিক্ষণে চতুৰ্ভুজ ৰূপধৰি।১১১
শঙ্খ চক্ৰ গদা পদ্ম হাতে চাৰি অস্ত্ৰ।
কিৰীটি কুণ্ডল হাৰ গাৱে পীত বস্ত্ৰ॥
আজানু-লম্বিত বনমালা দোলে গলে।
জ্বলে আতি শ্ৰীবৎস বহল বক্ষস্থলে।১১২
হেনয় ৰূপক দেখিলন্ত চমৎকাৰ।
বিস্ময় লাগিল মনে দেখি মেনকাৰ॥
সুনন্দ কুমুদ নন্দ গোপ আদি কৰি।
যেন পাৰিষদগণে আছয় আবৰি ॥১১৩
ভুজাৰ ধৰিয়া লক্ষ্মী মুখাৰন্ত পায়।
ৰাজা মেনকাৰ দেখি শিহৰিল গায়॥

আনন্দতে নেত্ৰ হন্তে বহি যাই পানী ।
কণ্ঠৰ নোলায় বাক্য গদ গদ বাণী ॥১১৪
পৰম ভকতি স্তুতি কৰি মহাভাগে ।
কৃতাঞ্জলি স্তুতি কৰি পৰিলন্ত আগে ॥
ৰূপ দেখি উধলাগি চুয়ো আছে চাই ।
পূৰ্ব্বৰ কৌতুক প্ৰভু ধৰিলা চুনাই ॥১১৫
হেন দেখি মেনকাই মাতে কৰযুৰি ।
শুনিয়োক প্ৰভু মই ভৈলো অথন্তৰী ॥
নিচিনি নজানি প্ৰভু বাক্য আছো বুলি ।
এতেকে ক্ষমিও প্ৰভু দাসাক সমূলি ॥১১৬
হৰে বোলে বাক্য শুনি আছো ৰঙ্গ পাই ।
মোহোৰ ঘৰত মনুষ্যৰ সঁচ নাই ॥
ভূত প্ৰেত পিশাচৰ মই অধিকাৰী ।
এতেকেসে পুজি আছো তোমাৰ জীয়াৰী ॥১১৭
এহি বুলি সদাশিৱে ৰাজাত শুধিলা ।
বিবাহৰ ঠিকনাক কোন দিন দিলা ॥
আনো দ্ৰব্য বস্তু যত লাগে বিবাহত ।
তাহাৰ ঠিকনা আৰে কহিয়ো আমাত ॥১১৮
শুনি ৰাজা তেতিক্ষণে পুৰোহিত আনি ।
কহিলন্ত বিবাহৰ দিন বাৰ গণি ॥

আঘোণ মাসৰ দ্বাদশী তিথি বাৰ।
ক্ষণ যোগ নক্ষত্ৰও হোৱে ভাল আৰ ॥১১৯
এহি বুলি দিন বাৰ গণিয়া কহিলা।
বস্তুৰ ঠিকনা ৰাজা কহিবে লাগিলা॥
বোলে মই কত কৈবো যত বস্তু লাগে।
তথাপিতো অল্প কৰি কহিবাক লাগে॥১২০
প্ৰথমতে তাঁবোল লাগয় দুই লক্ষ।
পানক লাগিবে আৰু কুড়ি চাৰি লক্ষ॥
গাখীৰ লাগিবে আৰু পাঞ্চ শত ঘট।
চুৰা লাগিবেক তাৰ অৰ্দ্ধ যত ঘট॥১২১
চাউল লাগিবে মাত্ৰ দুই লক্ষ মোণ।
তাহাৰ লগত লাগিবেক অনুপান॥
পিঠা ছিৰা আখৈ লাৰু আৰু ভাল চেনি।
সন্দেশ বাতাসা লাগিবেক জেলী ফেনী॥১২২
আৰু ব্ৰাহ্মণ বাবে ভোজ লাগিবেক।
তাহাৰ ঠিকনা মই কহিবো কতেক॥
চাউল লাগিবে তিনি লক্ষ মোণ মান।
দালি লাগিবেক ভাল তাৰ অৰ্দ্ধখান॥১২৩
সেহি চাউল জোখাবে লাগিবে মাছ কাছ।
হৰিণ বৰাহ হংস আৰু ছাগ মাংস॥

তেল লোণ মছলা লাগিব দধি দুধ।
লাগিবেক ঘি যেত সকলো বিশে বিশ ।১২৪
আরু লাগিবেক ভাল বস্ত্র অলঙ্কার।
বিবাহত আসিব অনেক পরিবার॥
যদিবা বিবাহে সিটো নপারয় মান।
অরণ্যে লাগিবে তাসম্বার অপমান ॥১২৫
দ্রব্য যত লাগে আমি কহিলো বুঝাই।
নিদিলে তেতিয়া হুইবে সমাজে বেজাই॥
এহিমতে হেমন্তে কহিলা বুতাই।
শুনি শলাগিয়া হরে করিলা বিদায় ॥১২৬
হরে গৈয়া কৈলাশত রহিলন্ত যাই।
হেমবন্তে বিবাহর করিলা উপায়॥
পর্ব্বত পাসন্দে দূত পাঠিলা অনেক।
বংশ পরিয়াল তার আছিল যতেক ।১২৭
সবাকো আনিলা রাজা করি নিমন্ত্রণ।
দূত মুখে শুনি আসিলন্ত সর্ব্বজন॥
পর্ব্বতর বিশ্বকর্ম্মা আরু শিল্পীগণ।
বিবাহর সভাখান করিলা নির্ম্মাণ ॥১২৮
দীর্ঘে প্রস্থে এক যোজনর সভাখান।
খাল বাম সম করি করিলা নির্ম্মাণ॥

ঘাট বাট পদুলিক সাৰি মাজি আতি ।
পদুলি পদুলি দিব্য ঘট থৈলা পাতি । ১২৯
মাটি খানি আনিয়া ৰন্তাৰ ভেটি পাটি ।
সাৰি সাৰি স্ফটিকৰ স্তম্ভ আনি পুতি ॥
মাৰলি সাজিয়া দেই শুদ্ধ সুবৰ্ণৰ ।
সাৰি সাৰি কৰা কামি ৰত্ন মাণিকৰ ॥১৩০
সুবৰ্ণৰ গুণা টানি চা'ল গাঠিয়াই ।
নিৰ্ম্মাণ কৰিলা শুক্ল চামৰে বিচাই ॥
স্ফটিকে নিৰ্ম্মাণ কৰি কৰিলেক ঘৰ ।
ইন্দ্ৰকান্ত ৰত্নে দিলা থানে থানে দ্বাৰ ॥১৩১
ওপৰত দিলা লক্ষ সুবৰ্ণ ঘটক ।
প্ৰকাশ কৰন্ত চন্দ্ৰ সূৰ্য্যাতো অধিক ।
এহিমতে সভাখান নিৰ্ম্মাণ কৰিলা ।
তাহাৰ মাজত হোম ঘৰক সাজিলা ॥১৩২
প্ৰবালৰ স্তম্ভ দিলা মাণিকে ৰচিত ।
শুদ্ধ সুবৰ্ণৰ চাল সূৰ্য্যাদয় জ্যোতি ।
সুবৰ্ণ মুকুতা মণি আৰিলা চৌপাশে ।
জিলি মিলি কৰে যেন তাৰাৰ প্ৰকাশে ॥১৩৩
এহিমতে সভাখান কৰিলা নিৰ্ম্মাণ ।
স্থানে স্থানে স্থাপিলন্ত সুবৰ্ণ আসন ॥

যাক যেনে মতে লাগে বসিবাৰ স্থান।
ভাগে ভাগে থৈলন্ত কৰিয়া অনুমান ॥১৩৪
তাত পাছে সাজিলন্ত নোৱনী ঘৰক।
তাৰ পটন্তৰ দিবে আমি অপাৰগ ॥
চাৰি খুৰা বান্ধি আছে পোৱাল বাখৰে।
নিৰ্ম্মিলাগা দুই চাল শুদ্ধ সুবৰ্ণৰে ॥১৩৫
মানিকৰ কল্লা কামি বজ্জৰ চৌতি।
প্ৰকাশ কৰন্ত যেন আদিত্যৰ জ্যোতি ॥
চিত্ৰ বিচিত্ৰ যে চন্দ্ৰতাপ আছে আৰি।
চাৰিফালে ইন্দ্ৰজালে আছন্ত আবৰি ॥১৩৬
সুবৰ্ণ কদলি কইলন্ত চাৰিপাশে।
ৰত্নময় পিৰা পাৰি ৰাখিলন্ত মাজে ॥
এহিমতে সভাখান কৰিয়া সম্পূৰ্ণ।
যাক যিবা কৰিবাক লাগয় অৰ্চ্চন ॥১৩৭
যোগ্য অনুসাৰে তাক বিধি ব্যৱহাৰে।
কতো লোকাচাৰে যিটো নিজ ব্যৱহাৰে ॥
কৰিয়া আছন্ত ৰাজা বিবাহৰ কৰ্ম্ম।
শাস্ত্ৰ অনুসাৰে সিটো কন্যাদান ধৰ্ম্ম ॥১৩৮
আত অনন্তৰে শুনিয়োক সভাসদ।
দুত মুখে বাৰ্ত্তা পাই যতেক পৰ্ব্বত ॥

যুবা বাল বৃদ্ধ আদি আসিল সমস্ত ।
কোনে লেখা করিবেক আসিলেক যত ॥১৩৯
তথাপিহ অল্প করি কহো কিছু নাম ।
শুনিয়োক তাসবার মুখ্য মুখ্য নাম ॥
হিমাদ্রি কৈলাশ আদি যত গিরিবর ।
হেমকূট হেমগিরি সুমেরু মন্দর ॥১৪০
নামগিরি চিত্রকূট গোবর্দ্ধন গিরি ।
চিত্রাচল চিত্রগিরি আর গন্ধগিরি ॥
ঋষ্যশৃঙ্গ মত্তশৃঙ্গ মহেন্দ্র ধবল ।
রৈবতক জয়গিরি গিরি সুনির্ম্মল ॥১৪১
কুম্ভগিরি কামগিরি মালাগিরি নীল ।
জটাগিরি বার্ত্তা পায়া আসিল সকল ॥
লক্ষ লক্ষ পর্ব্বত মনুষ্য রূপ ধরি ।
নানাকিস বাকী আসিলন্ত মেরুগিরি ॥১৪২
ব্রহ্মাণ্ড ভিতরে যত আছিল পর্ব্বত ।
বিবাহ দেখিতে লাগি আসিল সমস্ত ॥
লাখুটি ধরিয়া আসিলন্ত বুড়াবুড়ী ।
জুড়িল আসিয়া সবে হেমন্ত পুরী ॥১৪৩
সবেও বসিলা পার্ব্বতীর সমীপত ।
তাত পাছে আসিলন্ত কন্যাগণ যত ॥

আনিলন্ত আকাশী গঙ্গাৰ জল ভৰি।
নোৱনী ঘৰন্ত সুবৰ্ণৰ পিৰা পাৰি ॥১৪৯
এহিমতে বুঢ়ী-নাৰী কৰন্ত ধেমালি।
পাৰ্ব্বতীক স্নান কৰাইলন্ত জল ধৰি ॥
নোৱাই ধুৱাই নিয়া নবীন আসনে।
সুমঙ্গল কৰি বসুৱাইলা নাৰীগণে ॥১৫০
বসুৱাই হাতে ফল কটাৰিক দিলা।
পাৰ্ব্বতীয়া নাৰীগণে সেন্দুৰ পিন্ধাইলা ॥
উকলি মঙ্গল কৰি আনন্দ কৰন্ত।
ঋষি পত্নীগণে বেঢ়ি সুমঙ্গল গান্ত ॥১৫১
ভিতৰৰ কথা আৰে এহিমানে থওঁ।
বাহিৰত যেন ভৈল তাৰ কথা কওঁ ॥
বিবাহক লাগি সবে পৰ্ব্বত আসিলা।
তিলিতে নপাৰি সবে পৃথিবী ভৰিলা ॥১৫২
তাসম্বাক সমাদৰ কৈলা বিধিমতে।
বসিবাক থান দিলা সবাৰ মাজতে ॥
চৰ্ব্ব চুষ্য লেহ্য পেয় আনিয়া দিলন্ত।
খায় দায় ৰঙ্গমনে সবে ৰহিলন্ত ॥১৫৩
একাদশ দিন মধ্যে বিবাহ পাতিছে।
এহি দিন মধ্যে দ্ৰব্য যত আনি দিছে ॥

সবে কন্যাগণে পাছে হয়া এক ঠাই।
পাৰ্ব্বতীক নোৱাইলন্ত মঙ্গল কৰাই ॥১৪৪
সুবৰ্ণৰ গৃহে পাৰি বস্তুৰ পিৰাক।
বসুৱাইলা নিয়া তাত আনন্দে দেৱীক ॥
আয়তি সকলে আশীৰ্ব্বাদ তৈল দিলা।
মঙ্গলৰ ধ্বনি আৰু উৰুলি পাৰিলা ॥১৪৫
সেহি সময়তে হেমৱন্ত পুৰীখান।
টলবল ভৈল আতি প্ৰকাৰ নিদান ॥
উৰুলি জোকাৰ আৰু উচ্চধ্বনি শুনি।
ধ্যান ভঙ্গ ভৈল অৰণ্যৰ ঋষি মুনি ॥১৪৬
হেন মহোৎসৱ ভৈল হেমৱন্ত ঘৰে।
হুপিৰ হুহিৰ আৰু সংসাৰ ভিতৰে ॥
এহিমতে আনন্দিত নাৰীগণ যত।
মেনকাও বসে গৈয়া সবাৰো মাজত ॥১৪৭
লক্ষ লক্ষ বাদ্য বাজে সেহি সময়ত।
মেনকা সুন্দৰী ধৰে সুবৰ্ণৰ ঘট ॥
পৰ্ব্বতীয়া বাজনা বজাৱে থাৱে থাৱে।
নাৰীগণে নাম গাই বাজনাৰ চেৱে ॥১৪৮
পৰ্ব্বতীয়া নাচনীয়ে নাচে ঘূৰি ঘূৰি।
হাতত কাচুটি ধৰি নাচিলন্ত বুঢ়ী ॥

লাগে একগুণ দিয়ে দশ দশ গুণ।
আনন্দ কৈলেক যত পৰ্ব্বতীয়া জন ॥১৫৪
বৈশম্পায়ন বদতি শুনিও নৰেশ্বৰ।
আত অনন্তৰে কথা শুনা অতপৰ॥
বিবাহৰ ব্যৱহাৰ সমস্তে কহিল।
শুনি মহাদেৱে বুলিলন্ত ভাল ভাল ॥১৫৫
শুনি হৰে তেতিক্ষণে ঘৰে চলি যাই।
দেখিলা ঘৰত আৰ একো বস্তু নাই॥
কি কৰিবো কি মেলিবো মনে উতপাত।
ভাবিয়া বহুত চিন্তা লাগিল মনত ॥১৫৬
দেখা সৰ্ব্বজন কেনে ঈশ্বৰৰ দুঃখ।
সামান্ত নৰৰ জেবে কেনে হৈব দুখ॥
জগতৰ গুৰু শিৱ জগত কাৰণ।
তেওঁ চিন্তা সাগৰত হোৱন্ত মগণ ॥১৫৭
হেন জানি সৰ্ব্বজনে এৰা আন কাম।
পাতক চাবোক ভাকি বোলা ৰাম ৰাম॥

দুলা।

শুনা সৰ্ব্বজন শিৱৰ দুলা।
আলোচাক চাই কৰিছে দুপা।
●

কিদিবো মই কৰো কোন কৰ্ম্ম।
গাৱত বস্ত্ৰ দিয়ো ব্যাঘ্ৰচৰ্ম্ম॥১৫৮
হাতে লৈয়া ফুৰো শূল ডম্বৰু।
ঘৰে থাকে মোৰ একেটি গৰু॥
সৰ্পৰ কিঙ্কিনী সৰ্পৰ হাৰ।
সৰ্ব্ব শৰীৰত সৰ্প অলঙ্কাৰ॥১৫৯
কপালে জ্বলে অৰ্দ্ধচন্দ্ৰ কলা।
মনুষ্যৰ মুণ্ডে গাথিছো মালা॥
ভুষণ্ডিত আছে ভস্মৰ ধূলি।
তাক দিলে লম্বু হৈবো সমূলি॥১৬০
ইহাৰ বাজে বস্তু নাহি আন।
ধুতুৰা ভাঙ্গ আছে কিছুমান॥
সিয়ো আনে লোকে লোভৰ আহৰি।
কিবা কৰো আৰে কোনবা বুদ্ধি॥১৬১
কোনে দিব বস্তু কৈতবা পাম।
কাৰ ঘৰে মই খুজিবে যাম॥
যদি কোনোমতে ধাৰ কৰিম।
পাছে কেনমতে ধাৰ সুজিম॥১৬২
নিদিলে বস্তু পাইবো লাজ।
কোনমতে যাইবো সভাৰ মাজ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

জানিলো মোহোব নহৈল কাজ।
কন্যাক খুজিয়া পবিলো লাজ ॥১৬৩
এবিবোহো মই তেমন্ত জীক।
যাকে দিবে খোজে দিয়োক তাক ॥
কেন দেখি কন্যা নোখোজো মই।
ব্রহ্মা বাক্যে নাবদে খুজিলা তৈগে ॥১৬৪
কহিলন্ত আক দেৱতাগণে।
ব্রহ্মায়ে লঘু কবিবাক মনে ॥
ত্রৈলোক্যো লঘু ভাসম্বাব বোলে।
ধনহীন নাগি মোহোক পবে ॥১৬৫
মই বব দিয়া কবো অচলা।
তথাপিতো মই হওঁ নিচলা ॥
ধন লাগে বুলি মনত নাই।
ভাঙ খাই ফুবো বাগি বড়াই ॥১৬৬
এতিয়াকে জানো ধনেহে বল।
ধনেসে নহৈলে জীৱন নিষ্ফল ॥
শুনা সর্ব্বজন শিবব দুনা।
সমস্ত লোকে কানপাতি শুনা ॥১৬৭
জগতব গুরু শিব ঈশ্বব।
সেখা ধনহীন কেন লোকব ॥

আন সামান্তব কি কৈবো লেখা।
ধনহীন হৈলে জীবন বৃথা॥১৬৮
হেন জানি নব ধন আৰ্জ্জিবা।
তেবেলে কন্যাক বিয়া কবিবা॥
যদিহে নোজাবা ঘটিবে ধন।
গৃহবাস সুখে নিদিবা মন॥১৬৯
সন্ন্যাসীব ভাব ধবি ফুবিবা।
ঈশ্বব চিন্তি তবিয়া যাইবা॥
এতিমানে ষষ্ঠ শিক্ষব শুনা।
হবি হবি বুলি সমস্তে শুনা॥১৭০

পদ।

বৈশম্পায়ন বদতি শুনিয়ো বাজা পাছে।
এহিমতে মহাদেবে চিন্তা কবি আছে॥
পাছে শুনি মহাদেবে কবিলা উপাই।
ব্রহ্মাব পাসক দূত দিলন্ত পঠাই॥১৭১
নেলাগে কন্যাক মোক মন মোব নাই।
কেনমতে কৈত ধন পাম মই যাই॥

কহিয়োক নন্দী যাই ব্ৰহ্মাৰ পাশক ।
আসিয়োক ব্ৰহ্মা শীঘ্ৰে আমাৰ কাষক ॥১৭২
তাত গৈয়া কহিবাহা তুমি বিষ্ণু আগে ।
বিবাহক লাগি শীঘ্ৰে আসিবাক লাগে ॥
ভৃঙ্গী চলি যোৱা তুমি দশদিগ পাল ।
মাতা যাই মোক লাগি আসোক সকল ॥১৭৩
সেই পথে যাইবা তুমি পাতাল পুৰক ।
সৰ্পৰাজ বাসুকীয়ো আসোক বিহাক ॥
এহিমতে দূত পাঠি দিলা ভাগে ভাগে ।
কহিলন্ত দূত গৈয়া তাসম্বাৰ আগে ॥১৭৪
প্ৰথমতে ব্ৰহ্মা গৈয়া পাইলা শিৱ পুৰি ।
দেখে শিৱ বসি আছে অসন্তোষ কৰি ॥
ব্ৰহ্মা বোলে আজিৰ সময়ে কিবা দুখ ।
আনন্দ সময়ে কিবা দেখো অসন্তোষ ॥১৭৫
মহাদেৱে বোলে ব্ৰহ্মা শুনা অভিপ্ৰাই ।
তোমাৰ নিমিত্তে মোৰ এদুৰা বিলাই ॥
খুজিলাহা কন্যা তুমি যেহি লাগে কৰা ।
হেনয় অৱস্থা মোৰ হৈল তাৰ পৰা ॥১৭৬
তোমাৰ কথাত হেমৱন্ত ঘৰে যাই ।
কি কহিবো যেন মই আছো লাজ পাই ॥

যিহোক সিহোক তাৰ এৰি আছো দায় ।
যত বস্তু খুজি আছে মোৰ ঘৰে নাই ॥১৭৭
নিমিত্তেও বস্তু মোৰ লাগিবেক লাজ ।
তেন জানি তোমাসাৰ এৰি আছো কাজ ॥
ব্ৰহ্মা বোলে সৃজি আছো ব্ৰহ্মাণ্ড চৈধ্যই ।
ইটো কোন ক্ষুদ্ৰ দ্ৰব্য বিবাহে লাগয় ॥১৭৮
তেমন্তে বস্তু খুজি আছে যত গুণ ।
দিবোহো তাহাত কৰি আৰু দশ গুণ ॥
তাক লাগি খেদ তুমি নকৰা মনত ।
এতিক্ষণে আনি দিব বস্তু লাগে যত ॥১৭৯
এহি বুলি ব্ৰহ্মাদেৱে কহিলা হৰত ।
তেবেসে সন্তোষ ভৈল হৰৰ মনত ।
আসিলন্ত দেৱগণে নিমন্ত্ৰণ পাই ।
বিষ্ণু সমন্বিতে আসি ভৈলা এক ঠাই ॥১৮০
ইন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বায়ু বহ্নি কুবেৰ বৰুণ ।
দশ দিকপাল যম আসিল তেখন ॥
যক্ষ ৰক্ষ পিশাচ দানৱ ভূত প্ৰেত ।
পাতালৰ নাগগণ আৰু সৰ্প যত ॥১৮১
বিভীষণ আসিলন্ত ৰাক্ষসৰ ৰাজা ।
লগে লৈয়া যক্ষ লক্ষ লক্ষ কোটি প্ৰজা ॥

যেই মনুষ্যক পাইলে ৰাক্ষসে খাৱয়।
সেহি মনুষ্যৰ সঙ্গে ভৈলা এক ঠাই ॥১৮২
এহিমতে সবে আসি একস্থান ভৈল।
সবাকো সম্বোধি ব্ৰহ্মা বুলিবে লাগিল ॥
সবে দেৱগণে বিবাহৰ বস্তু দিয়া।
তেবেসে হইবেক জানা মহেশ্বৰ বিয়া ॥১৮৩
শুনি তেতিক্ষণে দেৱগণে আজ্ঞা পাই।
আনিলা বস্তুক সবে দূতক পঠাই ॥
প্ৰথমতে বিষ্ণুৱে দিলন্ত সুৰাপান।
ব্ৰহ্মা দান কৰিলন্ত চাউল লক্ষ দোণ ॥১৮৪
ইন্দ্ৰে দিলা দধি দুগ্ধ আৰু ঘৃত চিনি।
যতেক লাগিল গুৰ চন্দ্ৰে দিলা আনি ॥
সূৰ্য্যে দিলা চিৰা-পিঠা সন্দেশ কড়াই।
আউৰ সম্ভাৰ দিল অনেক দমাই ॥১৮৫
কুবেৰে দিলেক কিছু সুবৰ্ণ ৰতন।
মাছ কাছ পছ আদি দিলেক বৰুণ ॥
সৰ্পৰাজে দিলা আনি বহু অলঙ্কাৰ।
বিভীষণে দিলে বহু প্ৰবালৰ ভাৰ ॥১৮৬
যমৰাজে দিলে মুণ্ডমালা সাত ধাৰ।
বিশ্বকৰ্ম্মাই বিচাৰিয়া দিলে বাঘছাল ॥

এহিমতে গাড়ে গাড়ে দিলা আগে যাই।
যতেক দিলেক বস্তু লিখন নযাই ॥১৮৭
হেমন্তে বস্তু খুজি আছে যতমান।
শিবর প্রসাদে বলে তৈল শতগুণ॥
হাতী ঘোড়া রথ আদি আনিলন্ত যাই।
তাহাত তুলিয়া বস্তু দিলেক পঠাই ॥১৮৮
বস্তুক সজায় লগে দিলন্ত বায়ুক।
বোলন্ত পটায় তুমি দিবাহা বজাক॥
শুনি বায়ু সেহি বস্তু সঙ্গে চলি গৈল।
সব দ্রব্য হেমন্তক পটাই দিল ॥১৮৯
স্তবিল হেমন্ত পুরি দেখিয়া বিস্ময়।
সোৱাবর জল যেন দেখি লাগে ভয়॥
পথতে চলিছে কতো রথত তুলিছে।
দমাই দমাই দ্রব্য আনিব লাগিছে ॥১৯০
হিমালয় পর্ব্বতত হেমন্ত পুরী।
তভিতৈকে লাগি যেন পকরার সারি॥
যেন নদী স্রোত বহে নাহিকর ছেদ।
সেহিমতে নাহিকর বাতি দিন ভেদ॥১৯১
হেমন্তে বোলে বস্তু থৈবে নাহি ঠাই।
বাকী যত আছে যানে নিয়ো ওলোটাই॥

এহিমতে হেমন্তে আমনিক পাই।
যাৰ মনে যেই কৰে উলটি নাচাই ॥১৯২
এহিমতে বিবাহৰ বস্তু দিয়া আছে।
আত অনন্তৰে কহোঁ যেন ভৈল পাছে ॥
ব্ৰহ্মাদেৱে বোলে বায়ু বচন শুনিয়ো।
খোৱা লোৱা দ্ৰব্য বস্তু সম্ভাৰ আনিয়ো ॥১৯৩
যিবা যত আসিয়াছে ভাল মন্দ লোক।
সমস্তকে নিয়া আবে ভোজন কৰোক ॥
সম্প্ৰতি আসন্ত বিভীষণ মহাৰাজা।
লগত আসয় তান বহু লক্ষ প্ৰজা ॥১৯৪
জানিবাহা তাসম্বাৰ যিবা ভক্ষ কিছু।
হেন জানি ৰাক্ষসক ভক্ষ দিয়া কিছু ॥
বৰাহ, হৰিণ, ছাগ, কাছ, মাছ, মাংস।
ইসবক ভুঞ্জি তাৰা পাওক সন্তোষ ॥১৯৫
সৰ্পৰাজ অনন্তও আছন্ত আসিয়া।
সন্তোষ কৰিয়ো তাসম্বাক ভক্ষ দিয়া ॥
ৰাজৰ্ষি ব্ৰহ্মৰ্ষি আৰু মুনি আছে যত।
দিয়া সমস্তকে দধি, দুগ্ধ, মধু, ঘৃত ॥১৯৬
শুনি বায়ু ভেজিলন্ত দ্ৰব্য বস্তু আনি।
যাৰ যেনে যোগ্য তাক দিলা ভিন্নে ভিন্নি ॥

ৰাক্ষস পিশাচ ভূত প্ৰেত আদি কৰি।
খাই বই সবাৰো নচলে হাত ভৰি ॥১৯৭
এহি মতে সমস্তকে ভুঞ্জায়া আটাইল।
তাত পাছে ঋষি পত্নীগণক খুৱাইল॥
তাত পাছে সমস্তকে সুৰাপান দিলা।
এহি মতে ভোজনক সমাপন কৈলা ॥১৯৮
পাণী তুলিবাক পাছে উদ্যোগ কৰিলা।
যতেক আছিল নাৰী সবেও লৰিলা॥
ষাঠি লক্ষ বাজনাক নিয়োজন কৰি।
ঢাক ঢোল মৃদঙ্গ গোমোখ শঙ্খ ভেৰী ॥১৯৯
বীণা বেণু দৰা কাঁহ তবলা মন্দিৰা।
তানপুৰা কেমা আদি বাদ্য সুধাধাৰা॥
স্বৰ্গ মৰ্ত্ত্য পৃথিবীত যতেক আছয়।
সমস্তকে একঠাই কৰিয়া বজায় ॥২০০
ঋষি মুনি পত্নী আৰু অপেশ্বৰা যত।
গন্ধৰ্ব্ব ৰাক্ষস অসুৰৰ ভাৰ্য্যা যত॥
লক্ষ্মী সৰস্বতী দুয়ো শৈলত মধ্যত।
লক্ষ্মী দেবী লৈলা কাৰে সুবৰ্ণৰ ঘট ॥২০১
ভৃঙ্গীক লৈলা মাথে দেবী সৰস্বতী।
ধূপ দীপ লগাত সুগন্ধি তৈল বাতি॥

এহিমতে সবে যেবে এক ঠান কৰি।
উৰুলি জোকাৰ দিলা হৰি ধ্বনি পাৰি ॥২০২
বজাইলন্ত বাদ্য ভাণ্ড ঢৈলন্ত তবাস।
টল বল ঢৈল শব্দে পুৰিল আকাশ॥
এহিমতে বাদ্য ভণ্ড সুমঙ্গল গাই।
আকাশী গঙ্গাৰ জল আনিলন্ত যাই ॥২০৩
নাৰী সমস্তৰ আনন্দৰ সীমা নাই।
কতো হাততালি বাই কতো নাচি যাই॥
হাতত কাচুটি ধৰি নাচি যায় বুঢ়ী।
কতো পিশাচৰ নাৰী নাচে ঘূৰি ঘূৰি ॥২০৪
সুবৰ্ণৰ পিড়া পাৰে নোৱনী ঘৰত।
মহেশক বহুৱাইলা সেহি সে পিড়াত॥
মাথে তেল পানী দিলা সৰস্বতী আই।
সুবৰ্ণৰ কণি লৈয়া কেশক মেলাই ॥২০৫
নাৰীগণে বেঢ়ি সুমঙ্গল নাম গাই।
সুমঙ্গল গীত গাই জলক ঢালই॥
উৰুলি দিলেক বেঢ়ি সুন্দৰী সকল।
নানা বাদ্য শব্দে বসুমতী টলবল ॥২০৬
বহু বাদ্য বজায় গন্ধৰ্ব্ব কিন্নৰ।
ঘূৰি ঘূৰি নাচে আৰু অপ্সৰী অপ্সৰ॥

বাদ্যৰ শবদে পুৰিলন্ত দশো দিশ।
নানা ভাব ভঙ্গি কৰি কৰন্ত হৰিষ।২০৭
স্নান অৱসান কৰি বস্ত্ৰ আনি দিলা।
দেৱ যোগ্য অলঙ্কাৰ যোগান ধৰিলা॥
সেহি বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ দবাক পিন্ধাইলা।
বিচিত্ৰ আসন পাতি তাতে বসুৱাইলা॥২০৮
মহেশ্বৰ হাতে কশ কটাৰিক দিলা।
তাত পাছে বাদ্য ভণ্ড অনেক বজাইলা॥
একাদশ দিন সেহিমতে সুমঙ্গল।
মহামহোৎসৱ কৰি তুলিলন্ত জল॥২০৯
নোৱাই ধুৱাই কৰ্ম্ম কৰি সমাপতি।
নান্দিমুখ শ্ৰাদ্ধ আদি পাতিলা সম্প্ৰতি॥
পিতৃ মাতৃ আদি যত বিষ্ণু চৰণত।
সবাকো অৰ্পণ কৰি দিলা বিধিমত॥২১০
সবাকো সন্তুষ্ট কৰিলন্ত ব্ৰহ্মাদেৱে।
চৰণত পৰি সেৱা কৰিলন্ত শিৱে॥
এহিমতে শিৱ কৰ্ম্ম কৰি সমাপন।
সবাকো আনিয়া কৰাইলন্ত জলপান॥২১১
কতো কতো ব্যঞ্জন কতোহো পৰমান্ন।
কতো ফলাহাৰ কত কৰয় ভোজন॥

এহিমতে খাৱাদাৱা কৰি সমাপন।
যাইবাক লাগি সবে কৰিলা যতন॥২১২
শুনা সৰ্ব্বজন ইটো লীলা শঙ্কৰৰ।
জগত ঈশ্বৰে কৰে কৰ্ম্ম মনুষ্যৰ॥
তেন জানি বুদ্ধজন এৰা আন কাম।
পাতক চাৰোক ডাকি বোলা ৰাম ৰাম।২১৩

ছুলড়ী।

আত অনন্তৰে, শুনা জন্মেজয়,
পাছে যেন কথা ভৈলা।
যত দৈত্য দেৱ, হয়া এক সাজু,
সবেও কাচিবে লৈলা॥২১৪
ভাল ভাল বস্ত্ৰ, হাতে ধৰি অস্ত্ৰ,
সবে সাজু হয়া ৰৈলা।
তাত পাছে হৰ, বৰৰ সাজক,
কাচিবাক আৰম্ভিলা॥২১৫
সৰ্পৰাজ যিটো, অলঙ্কাৰ দিলা,
তাহাক কণ্ঠে পিন্ধিলা।

নানা বরণর, সর্পগণ যত,
সুবর্ণ জটে আবিল।।২১৬
কতো কতো সর্প, দেখি মনোহর,
মাণিকর জ্বলে কান্তি।
কতো রক্তবর্ণ, হিঙ্গুল সদৃশ,
নীল কাম্বর কতো কান্তি।।২১৭
কতো শ্যামবর্ণ, কতোতো চবিত্রা,
কতো গোরে গৌরবর্ণ।
সুবর্ণর কতো, বরণ ধরয়,
কতো মাণিকর বর্ণ।।২১৮
পোয়ান বাথর, মুকুতার হার,
কতো বর্ণ ফটিকর।
হেন সর্পগণ, অলঙ্কার করি,
পিন্ধাইলন্ত দুই কর।।২১৯
শিরত কীরিটী, কর্ণত কুণ্ডল,
গলপতা দিলে গলে।
কেয়ুর কঙ্কন, করে সুশোভন,
হৃদয়ত হার জলে।।২২০
কতো আঙ্গুলিত, আঙ্গঠি পিন্ধিলা,
নেপুর পিন্ধিলা তাহি।

পিন্ধিলন্ত থাকি, নথাকিল বাকি,
দেখি আতি চিকি মিকি ॥২২১
শৰীৰৰ কান্তি, প্ৰকাশয় আতি,
যেহেন সূৰ্য্যৰ জ্যোতি।
নাহি সৰিবৰি, দেখিত্তে সুন্দৰ,
যেহেন মণিৰ জ্যোতি ॥২২২
আয়োজন কৰি, বিশ্বকৰ্ম্মা গঢ়ি,
দিলা এক বাঘছাল।
চাৰিও কাষৰে, পোৱাল বাধৰে,
দেখিবাক অতি ভাল ॥২২৩
সেহি ছাল খানি, বান্ধিলন্ত আনি,
আপোন শৰীৰে ধৰি।
দেখিত্তে সুন্দৰ, অতি মনোহৰ,
পিন্ধিলা আনন্দ কৰি ॥২২৪
এহিমতে কাচি, সাজি পাখি হৰে,
পৰম আনন্দ ভৈলা।
তাহাৰ বাহন, বৃষভক আনি,
যত্নেক সজাবে লৈলা ॥২২৫
সুবৰ্ণৰ ঘণ্টা, গলত আৰিলা,
পাৱত নূপুৰ জ্বলে।

কপালত দিলা, মাণিকৰ ফোঁট,
গলত গলপতা জ্বলে ॥২২৬
সুবৰ্ণ কিঙ্কিনী, কৰে কণ জুনি,
গাদিক বান্ধিলা টানি ।
সৰ্ব্বাঙ্গ সুন্দৰে, সজায়া পৰায়া,
আগত দিলন্ত আনি ।২২৭
শুনা সৰ্ব্বজন, থিৰ কৰি মন,
শিৱ পাৰ্ব্বতীৰ কথা ।
ঈশ্বৰ ঈশ্বৰী, হুয়া অৱতাৰ,
ধৰন্ত মনুষ্য প্ৰথা ॥২২৮
পাতিলন্ত বিয়া, ৰাখিলন্ত চিয়া,
কৰিলা গুণ প্ৰকাশ ।
ইহাৰ যি সৰে, এক চিত্তে শুনে,
পায় শিৱলোকে বাস ॥২২৯
হেন জানি নৰ, এক চিত্ত ধৰ,
আন সব কাম এৰি ।
আপুনিও তৰা, পুৰুষ উদ্ধাৰা,
ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥২৩০

পদ।

বৈশম্পায়ন বদন্তি শুনিয়ো নৰেশ্বৰ।
কাচি পাৰি সাজু ভৈলা যেৰে মহেশ্বৰ॥
নিশান কোবায়া জান দিলা সমস্তকে।
শুনি কাচি পাৰি লাগ লৈলা সৰ্ব্বলোকে ॥২৩১
ৰথে গজে সম্ভাৰক তুলিয়া যোগাই।
আগ কৰি পঠাই দিলা হেমবন্তৰ ঠাই॥
পাছন্তে লৰিলা শুভক্ষণে যাত্রা কৰি।
যত দেৱ মহেশক চলিলা আবৰি ॥২৩২
যক্ষ ৰক্ষ পিশাচ আছয় যত মান।
চলিবে লাগিলা সবে নিজ নিজ স্থান॥
গৰুড়ৰ স্কন্ধে বিষ্ণু ব্রহ্মা হংস যানে।
ঐৰাৱত স্কন্ধে ইন্দ্রদেৱ বিদ্যমানে ॥২৩৩
পাৰাৱতে লক্ষ্মী চেলা যানে সৰস্বতী।
পুষ্পক ৰথত চড়ি যান্ত শচী সতী॥
শশা স্কন্ধে চন্দ্র যাই মহানন্দ কৰি।
হৰিণ স্কন্ধত যাই বায়ুৰাজা চৰি ॥২৩৪
ছাগলত অগ্নি যায় বৰুণ মগৰে।
মহিষত যম যাই মনুষ্যে কুবেৰে।

এহিমতে নিজ নিজ যানে দেব যত।
রাক্ষস অসুর যান শুনা যেন মত ॥২৩৫
দশগোটা দন্তালে বহয় রথখান।
সেহি রথে চড়ি যাই রাজা বিভীষণ॥
তান সঙ্গে আছে মুখ্য সেনাপতি যত।
কতো জন যাই বরাহর ওপরত ॥২৩৬
বিড়ালত মেষে কতো কতো শৃগালত।
কুকুরত যাই কতো কতোহো নেউলত॥
কের্কেটুরার স্কন্ধে যাই কতোজন।
চিলা ফেঁচা শকুনত করয় গমন ॥২৩৭
কাউরিত যাই কতো কতো বগলিত।
ঢেলিয়া সাবেকে যাই কতো বাদুলিত॥
উইচিরিঙাত কতো কতো ফরিঙত।
পশু পক্ষী কীট পতঙ্গত চরে কত ॥২৩৮
এহিমতে সর্ব্বলোকে হুয়া একঠাই।
চলিবে করিলা যুক্তি শুভক্ষণ চাই॥
বৃষভত উঠি শিবে করিলন্ত যাত্রা।
লক্ষ লক্ষ গীত গাই বজালেক ঘণ্টা ॥২৩৯
সেহি শব্দ শুনি আতি গজ থমকিলা।
টল বল করি সিন্ধু মন্থর করিলা॥

কতো কতো লোকে বোলে ভূমিকম্প যাই ।
ধ্যান ভাঙ্গি যোগী ঋষি চক্ষু মেলি চাই ।২৪০
কেহো বোলে কৈত বা পরিল বজ্রপাত ।
কেহো বোলে পৃথিবীয়ে মেলিলন্ত ফাট ॥
এহি বুলি সবেও করন্ত গলাগলা ।
কাণ কাটে বুলি কেহো কাণে লন্ত সোপা ॥২৪১
এহি মতে গাই বাই হর চলি যাই ।
কত প্রজা চলে তার কোনে অন্ত পাই ॥
দীর্ঘে দশ ক্রোশ পথালি পঞ্চ ক্রোশ ।
কোনে কহিবাক পাবে প্রজার যে ঘোষ ।২৪২
অনেক বহুর লেখি কোনে অন্ত পাই ।
গায়ন বায়ন সাত লক্ষ যোবা যাই ॥
নট ভাট নর্ত্তক নর্ত্তকী অপর্য্যাপ্ত ।
ভূত প্রেত পিশাচ ও নাচি বাগি যান্ত ।২৪৩
বাজর শবদে ধরা করে টলবল ।
তাহার শবদে যেন মন্দর লরিল ॥
সীমা সংখ্যা নাহি সঙ্গে চলে যত ঘোঁবা ।
রথ গজ পদাতির নাহিকয় ওবা ।২৪৪
কর্ণে তাল লাগে গজ ঘণ্টার আস্ফাল ।
প্রজার ভিতর যেন যাই ভূমি তল ॥

এহিমতে পাইলা যাই হেমবন্ত পুৰী।
শবদ শুনিয়া লগাইলেক হৰাহৰি ॥২৪৫
গলা গলা কৰে সবে কৰে উষমিশ।
কি কৰিবো কৈক যাইবো নাহি পাও দিশ ॥
নাৰী সকলৰ শুনি পৰম উৎসৱ।
কোৱাঁহি সাজেৰে আজি দেখিবোহো শিৱ ॥২৪৬
যোগীগণে ধ্যান কৰি নপাৱয় যাক।
সাক্ষাতে দেখিবো আজি হেন মহেশক ॥
এহিমতে পৰ্ব্বতীয়া নাৰীগণ যত।
বাৰ্ত্তা শুনি সবেও ভৈলেক উনমত ॥২৪৭
আসা আই যাই সবে পহুলিক যাও।
শিৱ বিষ্ণু আসিয়াছে নেত্ৰ ভৰি চাও ॥
কৃষ্ণৰ দেখিবে সবে আকুল স্বভাবে।
লৰালৰি কৰি সবে গৃহক সজাৰে ॥২৪৮
পিন্ধিলা অঞ্জন মাত্ৰ এগোটা নয়নে।
নূপুৰ আৰিলা নিয়া এগোটা চৰণে ॥
আৰে সাতসৰী হাৰ দিয়া কঙ্কালত।
হাতৰ ভূষণ নিয়া বাহুত যুকত ॥২৪৯
কণ্ঠৰ ভূষণ নিয়া কৰ্ণত আৰিলা।
বৰক দেখিবে লাগি আৰে বেগে গৈলা ॥

পিন্ধিবাক বস্ত্ৰ আনে উলিয়াই।
গাৰৰ বস্ত্ৰ পিন্ধি থৰে সোণোকাই ॥২৫০
এহিমতে অন্যে অন্যে শুনি যাই কথা।
উল্লাসিত হয়া সবে লৰিলন্ত তথা॥
কতো জনী সুখে গৈয়া শুতিয়া আছিলা।
থক মক কৰি উঠি লৰিয়া গৈলা ॥২৫১
জল ফল কৰে স্তন চুলি ও মুকলি।
কঙ্কালৰ বস্ত্ৰ পৰে বাটতে শুলকি॥
এহিমতে উলাহতে আনন্দিত গাও।
কৈন্ত শিৰ বুলি সবে আনন্দিত ভাও ॥২৫২
কেহো জনী দেখাৱে আঙ্গুলি ঠিয় কৰি।
দেখিও আসিছে যিটো গৰুৰত চৰি॥
দেখিয়োক আই কেনে নয়নৰ সুখ।
পূৰ্ণিমাৰ চন্দ্ৰ যেন হাসো হাসো মুখ ॥২৫৩
ভালেতো মোহিলে গকুলৰ গোপীগণ।
ইহাক দেখিয়া কোনে তাপৰিবে মন॥
কৃষ্ণৰ কথাক পূৰ্ব্বে কৰ্ণে আছো শুনি।
হেন মাধৱক আজি দেখোহো আপুনি ॥২৫৪
কৃষ্ণৰ কটাক্ষ চাহে বৰষে অমৃত।
আক পাই নাৰীসবে কৈলন্ত তৃপিত॥

মহেশৰ ৰূপক দেখিও আই বাই
এনুৱা ৰূপক আমি কৈতো দেখা নাই ।২৫৫
হেমন্ত ৰজাৰ দুই চকু খাই ।
জীয়েকক দিলা ৰাজা ভাল দৰা চাই ।
কুকুৰ যেনে জোৱাঁই হই পৰ্ব্বতৰ জায়া ।
ইহাক নিদিয়া দিলে মহেশক বিয়া ॥২৫৬
আপোনাৰ চক্ষু থাকি কণা হেন হই ।
নেদেখয় বাট পথ ফুৰে খপিয়াই ।
হেনয় লিখিত কপালত পাৰ্ব্বতীৰ ।
নিচিনি নজানি স্থিৰ কৰিলেক বৰ ।১৫৭
এতিমন্তে গলাগলী কৰে নাৰীগণ ।
গাই বাট চলি যাই সবে দেৱগণ ।
পথৰ ব্যৱস্থা আৰে এতিমানে থওঁ ।
হেমন্তৰ কাহিনীক কিছুমান কওঁ ॥১৫৮
শিৱ বিষ্ণু আসিবাৰ শুনি হেমন্ত ।
উতল থুতল চিত্ত নাহিকয় শান্ত ।
কি কৰিবো কৈক যাইবো নপাইয় দিশ ।
হেমন্তে পুৰী গোট কৈল উৎসৱিল ।২৫৯
ব্ৰহ্মা বিষ্ণু হৰ আসিয়াছে যে যখত ।
আগবঢ়াইবাক লাগি কৰিলা যুগুত ।

বাহিবব কথা আবে এহিমানে থওঁ।
ভিতবব কথা শুনা কিছুমান কওঁ।২৬০
সেহি বেলা মেনকা বাজাব মহাদেই।
কিঙ্কবী সবক আবে মাতিয়া আনই॥
পার্ব্বতীব গাৱত ঘঁসিও তেলকুড়।
আনিও পঞ্চাশ ঘট সুবিমল জল।২৬১
সুবর্ণ ভৃঙ্গাব ধবি সধৱা সকলে।
পার্ব্বতীক নোৱাইলন্ত আতি কৌতুহলে॥
গাৱ মচি দিব্য পীত বস্ত্র দিলা আনি।
প্রবন্ধে পিন্ধিলা তাক আপুনি গোসানী।২৬২
বস্ত্রব মেখলা আনি বান্ধিলা কঁকালে।
মুঠিতে লুকাই যেন বত্তাহতে হালে॥
আপুনি বান্ধিলা দেবী উচ্চ কবি খোপা।
মালতী ফুলব ভিতবত দিলা থোপা।২৬৩
শিবত সেন্দুব অপবূপ দিলা ফোট।
কর্ণত কুণ্ডল মাথে পিন্ধিলা মুকুট॥
নাক চাকি সলা জ্বলে ওপবে কর্ণত।
বত্নময় গলপতা জ্বলয় গলত।২৬৪
হস্তত জ্বলে জিলিমিলি পেচন্দাব।
বাহুত সুবর্ণ বাজু কঁকালত হাব॥

কপালে মাণিক জ্বলে অতিশয় জ্যোতি।
দশো আঙ্গুলিত জ্বলে রত্নর আঙটি ॥২৬৫
রত্নর নূপুর পায়ে রুণঝুন করে।
প্রয়াণক লাগি যেন কামদেব সাজে॥
এহিমতে দেবীক সজায়া রঙ্গমনে।
অনেক মঙ্গল গীত গাইলা নারীগণে ॥২৬৬
তাত পাছে সূর্য্য অস্ত হইয়া গইলা।
হর বিষ্ণু আদি কলাগুরিত রহিলা॥
বিবিধ নিয়ম মান ধরিবাক পাই।
সেহি হেতু তাহাতে আছয় বাটচাই ॥২৬৭
শুনি হেমন্তে পাদ্য অর্ঘ্য ধূপ দিলা।
বস্ত্র অলঙ্কার সবে যুগুত করিলা॥
চলি যাহু হেমন্ত দরা আগবিবাক।
লগতে চলিয়া যাহু যতেক পর্ব্বত ॥২৬৮
পার্ব্বতীয়া বাদক বজারে শত শত।
সীমা সংখ্যা নাহি তার বাদ্য বাজে কত॥
পাইলা গৈয়া পাছে শিবর সমীপক।
বিষ্ণুক করিলা পূজা রাজা প্রথমত ॥২৬৯
তাত অনন্তরে পূজা করিলা শিবক।
পরে ব্রহ্মা আদি করি সমস্ত দেবক॥

এহিমতে পূজা কৰিলন্ত হেমৱন্ত।
তাত পাছে মেনকায়ো আদৰিলন্ত ॥২৭০
মান সৎকাৰ সবে কৰিলন্ত যাই।
বসিলন্ত শিৱ বিষ্ণু সভা ঘৰ পাই॥
বসিবাক লাগি সবাকো আসন দিয়াছে।
যথাযোগ্য আসনত বসিলন্ত পাছে ॥২৭১
পূৰ্ব্বদিশে ব্ৰহ্মা বিষ্ণু আদি দেৱ যত।
পশ্চিমত বসিলন্ত যতেক পৰ্ব্বত॥
উত্তৰত বসিলন্ত যত ৰাজা প্ৰজা।
দক্ষিণত বসিলন্ত বিভীষণ ৰাজা ॥২৭২
ব্ৰহ্মৰ্ষি দেৱৰ্ষি আৰু ৰাজৰ্ষি যত।
সকলে বসিলা পাৰ্ব্বতীৰ ওচৰত॥
লক্ষ্মী সৰস্বতী বসে পাৰ্ব্বতীৰ সঙ্গে।
কথা পাতিবাক লৈলা মনে অতি ৰঙ্গে ॥২৭৩
হাসে হসুৱাই কতো জনী নচুৱাই।
পাৰ্ব্বতীৰ মুখ চাই ওৰণি গুচাই॥
জোৰা নাম গাই শিৱ পাৰ্ব্বতীক জুৰি।
কৰতালী বাই নচুৱাই যত বুঢ়ী ॥২৭৪
এহিমতে নানা ভাৱে কৰিয়া হৰিষ।
নাৰীগণে নাম গাই কৰিয়া বিশেষ॥

ভিতবব কথা আবে এহিখানে থওঁ।
আত অনন্তবে বাহিবব কথা কওঁ ॥২৭৫
বিবাহব কর্ম্ম ব্রহ্মাদেব কবিলন্ত।
বিবাহব মণ্ডলক পাতিয়া থৈলন্ত ॥
তাহাতে পাতিলা আনি গণপতি ঘট।
তাহাতে লগাইলা আনি ধুপদীপ যত ॥২৭৬
গর্গমুনি আসিলন্ত হাতে বিধি লই।
বসিলন্ত সভামাঝে সাবধান হুই ॥
ব্রহ্মাদেবে কুশাঙ্গুষ্ঠি আপুনি পিন্ধিলা।
পাদ্য অর্ঘে মধুপর্কে কৃষ্ণক পুজিলা ॥২৭৭
হেমবন্তে গৈয়া কুশ হস্তত পিন্ধিলা।
আচমন কবি বিষ্ণু স্মবি শুদ্ধ ভৈলা ॥
ব্রহ্মা মন্ত্র পঢ়ি শিব হাতে পাদ্য দিলা।
মধুপর্ক দিয়া পাছে হবক ববিলা ॥২৭৮
ব্রহ্মায়ে বোলন্ত আবে মেনকা শুনিয়ো।
শীঘ্র কবি যোবা তুমি কন্যাক আনিয়ো ॥
শুনিয়া মেনকা ততিক্ষণে চলি যাই।
কন্যাক আনিলা গৈয়া বিবাহব ঠাই ॥২৭৯
সেহি সময়ত [illegible]বব শবদ উঠিল।
বাদ্যব শবদে গৈয়া আকাশ চুইল ॥

অসংখ্য নটুয়া নাচে আর অপেশ্বরী।
হরিধ্বনি দেন্ত সবে আনন্দ উরুলী ॥২৮০
বীণা বাদ্য বাজে নাহি লেখা যোখা।
একেবারে উঠে সবে লক্ষ লক্ষ ওঝা ॥
কতো স্থানে গায়ে সবে কৃষ্ণর কীর্ত্তন।
শিব নাম কতো স্থান পরশে গগণ ॥২৮১
যতেক আসয় আর পর্ব্বতীয়া সকল।
আপোনার সবে মিলি গায়ে সুমঙ্গল ॥
ভূত প্রেত পিশাচেও নাচে আনন্দত।
অপ্সর কিন্নরো মত্ত সবে উল্লাসিত ॥২৮২
বৈশম্পায়ন বদন্তি শুনিও নরপতি।
সভাত প্রবেশ যেবে কৈলন্ত পার্ব্বতী ॥
বেদ বিধি মতে নিয়া যাঠে কুশ দেন্ত।
আনিয়া পিতৃর সমীপত বসাইলন্ত ॥২৮৩
ব্রহ্মায়ে বোলন্ত শুনা শিব মোরাক।
আত অনন্তরে শুনিয়োক সভাবাজ ॥
হেন কথা কৈল যেবে সভার মাজত।
হেতিক্ষণে আনি বসুয়াইলা পার্ব্বতীক ॥২৮৪
পার্ব্বতীর রূপ শোভা করে চতুর্দ্দিশি।
শরত কালর যেন পূর্ণিমার শশী ॥

ঋষি মুনি তপস্বী আছিল মানে যত।
দেৱীৰ ৰূপক দেখি হৈলা চমকিত ॥২৮৫
বিষ্ণু মূঢ় হৈলা আন কাৰেই বা লেখা।
দেখা সভাজনৰ হৈল যিমত অৱস্থা ॥
কাম লোভ সাৰিবাৰ নাহিকে শকতি।
সবেও হৈলন্ত যেন মৰাৰ প্ৰকৃতি ॥২৮৬
হেন জানি কামক্ৰোধ আদি পৰিহৰি।
সমস্তে সমাকে ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥২৮৭

ঝুমুৰি।

পাৰ্ব্বতীৰ ৰূপ দেখি।
বিস্ময় হৈলেক আখি ॥
হৰিলেক শ্ৰুতি জ্ঞান।
বাতুলৰ যেন খান ॥২৮৮
এৰিলেক লাজ যত।
কতো হৈল উনমত্ত।
কতো চাৰে চক্ষু ঠাৰে।
জানো মোত দৃষ্টি পৰে ॥২৮৯

কতো বোলে দেখো মুখ ।
নলাগয় স্বর্গসুখ ॥
কতো চারে ভবিলৈকে ।
জানো দেখো আঙ্গুলিকে ॥২৯০
তাক দেখি ত্রাণ পাবো ।
নেদেখিলে মরি যাইবো ॥
দাস করি লৈহ্যে মোক ।
দুর হোক দুখ শোক ॥২৯১
এহিমত্তে সভাখান ।
ভৈল আতি অন্তর্ধান ॥
সর্প সব জর্জ্জরিত ।
সবে তুলিলেক ফেট ॥২৯২
রাক্ষস পিশাচ যত ।
সিও ভৈল উনমত্ত ॥
যোগী মুনি ঋষি যত ।
সবেও এরিলে তত্ত্ব ॥২৯৩
কাম বাণ লাগি গাত্ত ।
গায়ে করে যাত্ত যাত্ত ॥
লাজ জ্ঞান ভৈলা বাক ।
এরিলেক লাজ কাজ ॥২৯৪

কপিঞ্জ গৈলেক খসি।
ভৈলা মনে বিমৰিষি॥
ব্রহ্মাণ্ড গৈলেক ভোল।
এৰিলেক মাত্ত বোল।২৯৫
এৰিলেক শ্রুব শ্রুচ।
কাম বাণে মূচ কচ॥
কথমপি ধৈৰ্য্য ধৰি।
শ্রুব ভৈলা বিষ্ণু স্মৰি।১৯৬
শুনিওক সভাসদ।
দেখা কেনে অদভুত॥
ঈশ্বৰ ঈশ্বৰী হুই।
আসি আছে সংভু হুই।২৯৭
তাহাৰ পাতিছে বিয়া।
সংসাৰে ৰাখিছে চিয়া॥
পৰবস্তু পৰধন।
তাহাতে যাহাৰ মন।২৯৮
ইহলোকে দুখ পাই।
মৰিলে নৰকে যাই॥
হেন জানি বুধজন।
তাহাত নিদিবা মন।২৯৯

এৰিয়োক পৰ আশ।
নামত লৈয়োক বাস॥
তৰিবাৰ কৰা কাম।
ডাকি বোলা ৰাম ৰাম।৩০০

* * *

পদ।

ঋষিয়ে বোলন্ত বাণী শুনা সাৱধানে।
হৰগৌৰী দুহান্তক কৰি এক থানে।
উকলিক দিয়া লগ্ন গ্ৰন্থি বান্ধিলন্ত।
সেহিবেলা ব্ৰহ্মা হেমন্তক পুছিলন্ত।৩০১
তোমাৰ কহিবে লাগে যদি কথা থাকে।
এহি সময়ত তাক কহিবাক লাগে।
শুনি হেমন্তে কথা কহিলন্ত পাছে।
মোৰ বংশ পৰিবাৰ যত আসি আছে।৩০২
সমস্তকে লাগে মান দান ধৰিবাক।
এহি কথা পূৰ্ব্বে মই কহিলো হৰক।

শুনি ব্ৰহ্মা তেতিক্ষণে বায়ুত কহিলা।
বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ আনি সমস্তকে দিলা ॥৩০৪
হেমন্তে পুনৰপি ব্ৰহ্মাক বদতি।
শুনিয়োক ব্ৰহ্মাদেৱ মোহোৰ মিনতি॥
আমাৰ মেনকা ভাৰ্য্যা আতি কুপ্ৰকৃতি।
শিৱৰ ৰূপক দেখি হইছে বিচুৰ্ত্তি।৩০৫
অনেক প্ৰকাৰে বুজাই কৰিলোহো শান্ত
তথাপি তাহাৰ মনে নভৈলেক ক্ষান্ত॥
এতেকে ভাৰযা মই কৰিলো তোমাত।
ভালকৈ বুজুৱা যেন তুমিও শিৱক ॥৩০৬
অপ্ৰবঢবিয়া মোৰ পাৰ্ব্বতী জীয়াই।
নেজানে সুজনে একো দেখাওতা নাই॥
এহি বুলি ব্ৰহ্মা আগে কহিলা বুজাই।
শুনিয়া মেনকা মাতিলন্ত খেহেৰাই ॥৩০৭
জীয়েকক পালিবন্ত শিৱক বুজাই।
যদি কেঁচি সাপে খোঁট মাৰিয়া নেখাই॥
সুবৰ্ণ মানিক মণি তেজিয়া পোৱাল।
সি সবক এৰি লৈল সৰ্প বাঘছাল ॥৩০৭
ঈশ্বৰ বুলিয়া তাক ধৰি কুবে হবে।
ভাজ ধুন্দা খাই ঈশ্বৰৰ লীলা কৰে॥

হৰে যে এসুৰা তাৰ ধৰিয়া ফুৰয়।
ব্ৰহ্মা বিষ্ণু দুয়োজনে কিয় নধৰয়।৩০৮
মায়াৰূপ দৰশাই মোক ভাণ্ডিলেক
শুনি তেতিক্ষণে সৰ্পে খোট মাৰিলেক।
বিনাই কান্দন্ত দেবী সমাজত পৰি।
দেখি সভাসদে বোলে হৰ বিষ্ণু হৰি।৩০৯

লেচাৰি।

মহেশক নিন্দা কৰিলেক, সৰ্পে আসি খোট মাৰিলেক,
বিষে জৰ্জ্জৰিত চেতন নাহিকে গাত।
গাৱে একো তত্ত্ব নাহিকয়, মেনকা সুন্দৰী বিনাৱয়,
ধৰিলন্ত আসি জোঁৱাই শাহুৰ মান ॥৩১০
দেখা সৰ্ব্বলোক কি কৰিলে, সৰ্প মেলি খুৱাই মোক মাৰিলে,
অকাৰণে শিৰে বধিলে মোৰ পৰাণ।
মাতিয়া জোঁৱাই আনিলোহো, হিংস্ৰক মানিয়া বুলিলোহো,
সেহি বচনক পেটে লোৱা কোপ কৰি ॥৩১১

নেদেখিলো অলঙ্কাৰ ভাল,   গলে মুণ্ডমালা বাঘছাল,
ৰূপ দেখি মই বুজিলোহো নিন্দা কৰি।
ভূত প্ৰেত সঙ্গৰ শিৱক,   নিদিও বোলা কন্যা হেন বাক,
বুজিলোহো হেনয় বচন শিৱ আগে ॥৩১২
হেন বচনক ধৰি মনে,   কৰিলে কপট অকাৰণে,
সেহিসে কাৰণে মোক খুৱাইলে সাপে।
শুনা সৰ্ব্বজন এক মনে,   হেনয় কথাক নকয় কোনে,
মায়া বদ্ধ কৰি বিনাইক কৰে জীক।৩১৩
হেনয় বৰিয়া কৰে বিয়া,   সংসাৰ বুজিয়া ৰাখে চিয়া,
শিৱক প্ৰশংসা কৰিবেক সৰ্ব্বলোক।
যিহোক সিহোক কপালত,   বিধিয়ে লিখিলে যেন মত
পাৰ্ব্বতী জীৱ গতি কি হৈবে পাছে ॥৩১৪
আই হেৰ পাৰ্ব্বতী সুচৰিতা,   মোৰ কেনে বিপৰীতা,
সমস্ত সমাজে চাহি আছে নেত্ৰ ভৰি।
হে মোৰ আই সৰ্পে খাই,   বিষে কণ্ঠ প্ৰাণে থাকু যাই,
ভাণ্ডিলোহো মই চলি যাও যমপুৰী ॥৩১৫
আহা মোৰ আই কোলে লই,   হৃদয়ৰ জুই পমুৱাও,
কেতিক্ষণে আনো মই যাইবোহো মৰি।
বিষদুখে কান্দে যেনকাই,   পাৰ্ব্বতীক ধৰি কৰে হাই,
দেখি গৌৰী মনে অনেক দুখ কৰি।৩১৬

পদ।

বৈশম্পায়ন বদন্তি শুনিও ৰাজা পাছে।
সৰ্প বিষে মেনকায়ো কান্দি কান্দি আছে॥
শুনিয়া পাৰ্ব্বতী দেবী মনে পাই ত্ৰাস।
লাজত থাকিয়া দেবী নকৰে প্ৰকাশ॥৩১৭
তথাপি মনত কৰি আচয় বিষাদ।
ব্ৰহ্মাদেৱে জানিলন্ত পাৰ্ব্বতী বিষাদ॥
ধনন্তৰী পাঠিলন্ত মেনকাৰ ঠাই।
তান দেখা মাত্ৰে বিষ দূৰে চলি যাই॥৩১৮
ব্ৰহ্মায়ে বোলন্ত মেনকা শুনিয়োক।
যাৰ যিবা লাগে মানে তাক বুলিয়োক॥
শিৱ পাৰ্ব্বতীৰ আৰে লাগি আছে যোৰা।
একাৰণে কিয় তাক হকা বাধা কৰা।৩১৯
সেহিসে কাৰণে তুমি পাইলা এত দুখ।
ক্ষমিয়োক জোৱাইৰ বড়া টুটা দোষ॥
বিধিৰ লিখন আছে পূৰ্ব্বে কপালত।
অৱশ্যে তোমাৰ কন্যা পৰিবে হৰত॥৩২০
মেনকা বোলয় প্ৰভু তুমিয়েসে বিধি।
তোমাৰ নিমিত্তে হোৱে সৰ্ব্ব কাৰ্য্য সিদ্ধি॥

তোমার বুদ্ধিয়ে ভুলাইলেক হেমবন্তক ।
তোমার বুদ্ধিয়ে হরে পাইলে পার্ব্বতীক ॥৩১১
তোমার বুদ্ধিয়ে হর সর্পে মোক খাই ।
তোমার বুদ্ধিয়ে গৌরী মনে দুখ পাই ॥
ইসব শুনিয়া ব্রহ্মা দেন্ত সিদ্ধান্ত ।
পুনঃ পুনঃ বোলে তুমি হয়ো মন শান্ত ॥৩২২
সর্ব্ব সিদ্ধি হৈল গৌরীর শিব হৈল বর ।
তোমারেসে জী-জোরাই তোমারেসে ঘর ॥
অনেক বুজায়া ব্রহ্মা মৌন হই বৈলা ।
ক্রোধ ছিরে লাগি তান সাবোগত হৈলা ॥৩২৩
গর্গমুনি পুছিলন্ত সম্প্রদান কালে ।
পিতৃ পিতামহ নাম কোরা বাচা ভালে ॥
শুনি ব্রহ্মা বুলিলন্ত শুনা মুনিবর ।
শঙ্কর পিতার নাম পিতামহ হর ॥৩২৪
প্রপিতামহর নাম দের পুরহর ।
শিবগোত্রে কন্যাদান করা গিরিবর ॥
এহি কথা শুনি শিব আনন্দিত মন ।
হেমবন্তে পার্ব্বতীক করে সমর্পণ ॥৩২৫
দুই জন মাথাত দিলন্ত দুর্ব্বাক্ষত ।
নারীগণে হুলাহুলি দেন্ত উকলিত ॥

কন্যা সম্প্ৰদান কৰি লগ্ন পাতি দিলা।
মন্ত্ৰ অভিষেক কৰি ঘৃতক ঢালিলা ॥৩২৬
যৌতুকৰ বস্তু আনি দিলা হেমৱন্তে।
সবাকো উচৰ্গি দিলা কন্যাৰ লগতে॥
বিষ্ণুৰে উচৰ্গে দুই সাত অলঙ্কাৰ।
কিঙ্কিণী বলয় আদি আৰু হেমহাৰ ॥৩২৭
উচৰ্গিলা ব্ৰহ্মাৱে কপিলা দশ গোট।
সবাৰো কপালে অংগে মাণিকৰ ফোট॥
ইন্দ্ৰে উচৰ্গিলা পাছে কুণ্ডল সুবৰ্ণ।
শচী উচৰ্গিলা আনি দেৱাঙ্গ ভূষণ ॥৩২৮
চন্দ্ৰে উচৰ্গিলা দিলা সাত খান হীৰা।
বসিবাক শুতিবাক দিল চালপিৰা॥
সূৰ্য্যে উচৰ্গিলা আৰু মণি সূৰ্য্যাপট।
সূৰ্য্যাসম জ্বলে আকৃতি দেখি কট কট ॥৩২৯
একগোটা মণি আছে নেলাগে অগনি।
মাগিলে সুবৰ্ণ ৰবিময় এক মণি॥
আউৰ মণি আছয় ৰাত্ৰিক দিন কৰে।
আউৰ মণি গোটে ভুখ পিপাসাক হৰে ॥৩৩০
আউৰ মণি গোটে কৰে সংগ্ৰামত জয়।
আউৰ মণি দৈতে নাহি দৈত্য [illegible] ভয়॥

এহিমতে মণি সূর্য্যে উচর্গিয়া দিল।
যত আছে ভাগে ভাগে সবেও উচর্গিল ॥৩৩১
বায়ুরাজে উচর্গিয়া দিল ভস্মধূলা
সর্পরাজে বস্তুগার উচর্গিয়া দিলা।
বিভীষণে উচর্গিলা সুবর্ণের হার।
বরুণ উচর্গি দিয়ে মুকুতার হার ॥৩৩২
আন আন দেবগণে সবে উচর্গিলা।
যার যেনে বিধা ধরে তাকে উচর্গিলা ॥
রাক্ষস পিশাচ ভূত প্রেত আদি করি।
উচর্গে সবেও নিজ শক্তি অনুসরি ॥৩৩৩
লক্ষ লক্ষ উচর্গিয়া দিলা হাতী ঘোড়া।
মহিষ মেষোন গড় নারিকল এরা ॥
দৌল দৌল হয়া বস্তু সব পরি রৈল।
হেমরত্ন পুরীখান রত্নময় হৈল ॥৩৩৪
কতো জনে উচর্গিলা সুবর্ণ সফুরা।
কতো উচর্গিলা আক তার যে ধতুরা ॥
কতো কতো জনে উচর্গিলা আনি তাজ।
কতো জনে উচর্গিলা তার পূজা তাজ ॥৩৩৫
পাছে ব্রহ্মাদেবে হোম অগনিক দিলা।
আগে পিঠা আছে যত অগ্নিত অর্পিলা ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY.

বিবাহৰ অন্ত ভৈলে দক্ষিণাক দেই।
পূৰ্ণাহুতি কৰে ব্ৰহ্মা বিধিখান চাই ॥৩৩৬
অনন্তৰে বৰ কন্যা ভিতৰক যান্ত।
ৰাত্তি ভৰা পৰমান্ন ভোজন কৰন্ত॥
এহিমতে ব্ৰহ্মা কৰিলন্ত বিধিমত।
হৰগৌৰী বিবাহক যেন সমাপত ॥৩৩৭
এহিমতে হৰগৌৰী বিয়া কৰি পাছে।
গৃহক চলিবে লাগি কাহি পাৰি আছে॥
শাশুৰী শ্বশুৰে পাছে মেলানি মাগিয়া।
গৃহে চলি গৈলা পাৰিষদ সঙ্গে লৈয়া ॥৩৩৮
অনন্তৰে পাইলা যাই কৈলাশ শিখৰ।
মহানন্দে গৌৰী সঙ্গে থাকে দেৱ হৰ॥
পাতক নাশন ইটো ঈশ্বৰৰ লীলা।
শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তন কৰি বৈকুণ্ঠক চলা ॥৩৩৯
হৰগৌৰী শ্ৰৱণত জীৱ ধন্য হয়।
অশেষ আপদ তৰি দিব্য গতি হয়॥
হেন জানি নিৰন্তৰে আন কাম এৰি।
পাতক তাৰোক ডাকি শিৱ শিৱ স্মৰি ॥৩৪০

[হৰগৌৰী বিবাহ সমাপ্ত।]

DISTRICT LIBRARY
(HFM BARUA COLLECTION)

আমাৰ ওচৰত পাব পৰা পুথি

[illegible] বৰুৱা—		ভীম চৰিত ...	।০
...	।৵০	উষা হৰণ ...	।০
...	১।০	ৰত্নগীত ...	১৲
...	১৷০	সতী চৰিত ...	৵০
[illegible]	।০	ধ্ৰুৱ চৰিত ...	৵০
[illegible]—		অশোক চৰিত ...	৵০
[illegible] ১ম, ২য় খণ্ড ...	১৲	কুমৰ হৰণ ...	।০
৩য়, ৪ৰ্থ ,,	৩৲	সীতাৰ বনবাস ...	৸০
খণ্ড ...	৸৵০	[illegible] বিবাহ ...	।০
৫ম খণ্ড ...	১।০	বেহুলাৰ সতী পৰীক্ষা	।০
৬ষ্ঠ খণ্ড .	১৲	[illegible] হৰণ ...	৵০
৭ম খণ্ড (আদি কোৱা)	২৷০	[illegible] ...	৸০
[illegible] ...	।৵০	কালিকা পুৰাণ ...	।৵০
[illegible] ...	।০	কল্কি পুৰাণ ...	৵০
[illegible]	১৲	ভক্তি প্ৰেমাৱলী ...	১৷০
[illegible] ...	।৵০	[illegible] ...	১৲
[illegible] ...	৵০	গুৰুকথা	।০
...	৩৲	[illegible] ...	১৲
...	৵০	[illegible] ...	৵০
[illegible] ...	।০	[illegible]	/০
[illegible] ...	৯৲	[illegible] ...	৵০
[illegible] ...	১৷০	[illegible] ...	৵০

সকলো বিধ স্কুলীয়া ইংৰাজী আৰু অসমীয়া পুথি।

ৰত্ন বৰুৱা ব্ৰাদাৰ্চ এণ্ড কোং।
গুৱাহাটী (অসম)।

আমার প্রকাশিত স্কুলীয় পুঁথি

[illegible] — ৷০
,, [illegible] — [illegible]
[illegible] ১ম ভাগ [illegible]
,, ২য় ভাগ [illegible]
,, ৩য় ভাগ [illegible]
,, ৪র্থ ভাগ [illegible]
,, ৫ম ভাগ [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]
([illegible])—
[illegible]
([illegible])—
[illegible]
([illegible])— [illegible]
২য় ভাগ ,, — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] ১ম, ২য়
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]

[illegible] —
[illegible] —
[illegible]
১ম ভাগ—
২য় ভাগ —
,, [illegible]
,, [illegible]
[illegible]
১ম ভাগ —
২য় ভাগ—
[illegible] —
Systematic Cours
of Sanskrit Translat
,,
Elements of Tran
tion No. I. —
Do No. II. —
Do No. III. —
Rigmar's Composit
Simple English
Grammar —

[illegible]
[illegible]